

Lettre à Hérodot d'Epicure = DL X, 35-83 - éd. Usener

Auteur(s) : Diogène Laërce ; Epicure

Voir la transcription de cet item

Les folios

En passant la souris sur une vignette, le titre de l'image apparaît.

30 Fichier(s)

Mots clés

[Usener, Hermann \(1834-1905\)](#)

Comment citer cette page

Diogène Laërce ; Epicure, Lettre à Hérodot d'Epicure = DL X, 35-83 - éd. Usener

1887

Department of Philosophy and Cultural Heritage of University Ca' Foscari of Venice
; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)

Consulté le 10/01/2026 sur la plate-forme EMAN :
<https://eman-archives.org/Epicurei/items/show/12>

Présentation du document

Date1887

Mentions légales

- Responsabilité éditoriale : Department of Philosophy and Cultural Heritage of University Ca' Foscari of Venice ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Texte : Domaine public

Editeur de la ficheDepartment of Philosophy and Cultural Heritage of University

Ca' Foscari of Venice ; EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle)
Contributeur(s)

- Giovacchini, Julie
- Marchand, Stéphane

Langue

- Français
- Grec ancien

Source Voir description détaillée du texte : [CIRIS](#)

Contenus reliés

Collection Ep. Lettre à Hérodote

[Lettre à Hérodote d'Epicure = DL X, 35-83 - éd. Frobenius](#)
est une version de ce document

[Lettre à Hérodote d'Epicure = DL X, 35-83 - éd. Mühl](#)
est une version de ce document

[Lettre à Hérodote d'Epicure = DL X, 35-83 - éd. Hicks](#)
est une version de ce document

Description du document

Description Reproduction de l'édition de Usener (= #Us) accompagnée d'une transcription indexée et enrichie de notes critiques.

Variantes signalées pour le texte grec :

R. D. Hicks, *Lives of Eminent Philosophers*. Diogenes Laertius. Cambridge. Harvard University Press, 1972 (First published 1925) = #Hic

Miroslav Marcovich, *Diogenes Laertius Vitae Philosophorum*, Stuttgart, Teubner, 1999 = #Marc

Hermann Usener, *Epicurea*, Stuttgart, Teubner, 1887 = #Us

Tiziano Dorandi, *Lives of Eminent Philosophers*, Cambridge University Press, 2013 = #Dor

Graziano Arrighetti, *Epicuro. Opere*, Nuova edizione riveduta e ampliata, Turin, Giulio Einaudi Editore, 1973 = #Arr

Voir description détaillée de l'édition : [CIRIS](#)

Notice créée par [Julie Giovacchini](#) Notice créée le 23/06/2021 Dernière modification le 19/07/2022

ἀμετάβατα ἱκανῇ τὸ μέχρι τούτου συντελέσαι. συμφόρη-
σιν δὲ ἐκ τούτων κίνησιν ἐχόντων οὐχ οἶόν τε γενέσθαι.

Καὶ μὴν καὶ τοῦ ἀπείρου ὡς μὲν ἀνωτάτῳ καὶ κα- 60
τωτάτῳ, οὐ δεῖ κατηγορεῖν * * τὸ ἄνω ἢ κάτω· εἰς μέν-
τοι τὸ ὑπὲρ κεφαλῆς, ὅθεν ἂν στῶμεν, εἰς ἄπειρον τείνων 5
μηδέποτε φανείσθαι τοῦτο ἡμῖν· ἢ τὸ ὑποκάτω τοῦ νοη-
θέντος εἰς ἄπειρον ἅμα ἄνω τε εἶναι καὶ κάτω πρὸς τὸ
αὐτό· τοῦτο γὰρ ἀδύνατον διανοηθῆναι. ὥστε ἔστι μίαν
λαβεῖν φοράν τὴν ἄνω νοουμένην εἰς ἄπειρον καὶ μίαν
τὴν κάτω, ἂν καὶ μυριάκις πρὸς τοὺς πόδας τῶν ἐπάνω 10
τὸ παρ' ἡμῶν φερόμενον (ἐς) τοὺς ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν
τόπους ἀφικνῆται ἢ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν ὑποκάτω τὸ
παρ' ἡμῶν κάτω φερόμενον· ἢ γὰρ ὅλη φορά οὐθὲν ἦτ-
τον ἑκατέρα ἑκατέρα ἀντικειμένη ἐπ' ἄπειρον νοεῖται.

Καὶ μὴν καὶ ἰσοταχεῖς ἀναγκαῖον τὰς ἀτόμους εἶναι, 61
ὅταν διὰ τοῦ κενοῦ εἰσφέρωνται μηθενὸς ἀντικόπτοντος.
οὔτε γὰρ τὰ βαρέα θάττον οἰσθήσεται τῶν μικρῶν καὶ
κούφων, ὅταν γε δὴ μηδὲν ἅπαντ' αὐτοῖς· οὔτε τὰ μικρὰ
(βραδύτερον) τῶν μεγάλων, πάντα πόρον σύμμετρον ἔχον-
τα, ὅταν μηδὲν μηδὲ ἐκείνοις ἀντικόπτῃ· οὔθ' ἢ ἄνω οὔθ' 20

1 ἀμετάβολα libri. cf. p. 17, 3 sq. | τούτου τελέσαι F || 2 δέ] καὶ F | εἶόν τε G || 3 καὶ τοῦ] τοῦ F | καὶ κατωτάτῳ BFQ: ἢ κατ. GHPf || 4 hiatum notari | εἰς μέντοι H²P²Q ἰσμέντοι BP¹: μέντοι FGH¹f, γρ mg P² || 5 τὸ] τῷ G, f | στῶμεν BHPQ: τὸ μὲν FGf mg P² | τείνον] ἄγειν ὅν (ὅν FGf) libri || 8 γ[ὰρ] P² | ὥστ' f | ἔστι om F || 9 γρ τῶν ἄνω mg P² || 10 τὴν] τῶν P² | καὶ post ἂν om H || 11 φαινόμενον H | ἐς τοὺς] τοὺς libri, quod neglegenter iterat F || 12 ἀφικν[ή]ται H ἀφικνήσθαι F || 13 φθορά· οὐδὲν F || 14 ἑκατέρα ἑκατέρα B ἑκάτερα (ἐκ- Q) ἑκατέρα P¹Q, mg H²: ἑκάτερα FHP² ἑκατέρα G ἑκατέρῃ f | νοεῖται] γέιν[ε]σθαι. F || 16 εἰσφέρωνται GH²P²f: εἰσφέρωντα P¹Q εἰσφέρονται FH¹ εἰσφέ- ροντε B | μηθενὸς B: μηδενοῦς reliqui || 17 μικρῶν καὶ deleuit Gassendus, rectius puto τὰ (μεγάλα καὶ) βαρέα scripsisset || 18 δὴ] δεῖ f | ἅπαντ' B et fort. P¹ ἅπαντα F: ἅπαντ' reliqui || 19 βρα- δύτερον inserui || 20 ἐκείνης ἀντικόπτειν G | οὔθ' ἢ κτλ. Licentius adnexa, quasi θάττων ἢ βραδύτερα ἔσται dictum fuerit.

τελείως εἰς τὰς τοιαύτας ἀναλύοντας ἐπιβολὰς τὰς πλείστας τῶν περιοδείων ὑπὲρ τῆς ὅλης φύσεως ποιεῖσθαι· ὅσοι δὲ μὴ παντελῶς αὐτῶν τῶν ἀποτελουμένων, ἐκ τούτων ἱκανὴν κατὰ τὸν ἀνευ φθόγγων τρόπον τὴν ἅμα νοήματι περίοδον τῶν κυριωτάτων πρὸς γαληνισμόν ποιοῦνται. s

ὅ ποιοῦνται. καὶ ἤδη μὲν ἐστὶν αὐτῷ ἐπιστολὴ περὶ τῶν φυσικῶν. LAERTIUS DIOGENES

1 τελείως εἰς] τελειώσεις P¹Q τελείως B¹ | ἀναλύοντας om H¹ || 2 περιοδείων F περιοδ[ιῶν] P² περιοδίων Q περιοδίῶν sic H περιοδῶν f || 3 ὅσοι 4 τὸν ἀν- om B | ὅσοι H ut Gassendus: ὅσα reliqui | ἀποτελειουμένων Schneiderus || 4 ἱκανὴν] εἰσὶν ἢ libri | κατὰ τῶν FGf | ἀνεύφθογγον P¹Q ἀνευφθογγον mg H εὐφθογγον B ἀνευ φθόνον H | τρόπων sed mg τρόπον H | νοήμασι f.

των ἀπολελύσθαι καὶ συνεχῇ μνήμην ἔχειν τῶν ὅλων καὶ κυριωτάτων.

Ὅθεν τοῖς πάθεσι προσεκτέον τοῖς παρούσι καὶ ταῖς αἰσθήσεσι, κατὰ μὲν τὸ κοινὸν ταῖς κοιναῖς, κατὰ δὲ τὸ ἴδιον ταῖς ἰδίαις, καὶ πάσῃ τῇ παρουσίᾳ καθ' ἕκαστον τῶν κριτηρίων ἐναργείᾳ. ἂν γὰρ τούτοις προσέχωμεν, τὸ ὅθεν ὁ τάραχος¹ καὶ ὁ φόβος ἐγίνετο ἐξαιτιολογήσομεν ὀρθῶς καὶ ἀπολύσομεν, ὑπὲρ τε μετεώρων αἰτιολογούντες καὶ τῶν λοιπῶν τῶν αἰεὶ παρεπιπτόντων, ὅσα φοβεῖ τοὺς
10 λοιποὺς ἐσχάτως.

Ταῦτά σοι, ὦ Ἡρόδοτε, ἔστι κεφαλαιωδέστατα ὑπὲρ
83 τῆς τῶν ὅλων φύσεως ἐπιτετηγμένα. ὥστ' ἐὰν γένηται δυνατὸς ὁ λόγος οὗτος κατασχεθεὶς μετ' ἀκριβείας, οἶμαι, ἐὰν μὴ καὶ πρὸς ἅπαντα βαδίσῃ τις τῶν κατὰ μέρος ἀκρι-
15 βωμάτων, ἀσύμβλητον αὐτὸν πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώ-
πους ἀδρότητα λήψεσθαι. καὶ γὰρ καὶ καθαρὰ ἀφ' ἑαυτοῦ ποιήσῃ πολλὰ τῶν κατὰ μέρος ἐξακριβουμένων κατὰ τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῖν, καὶ αὐτὰ ταῦτα ἐν μνήμῃ τιθέ-
μενα συνεχῶς βοηθήσῃ. τοιαῦτα γάρ ἐστιν, ὥστε καὶ τοὺς
20 <καὶ τὰ> κατὰ μέρος ἤδη ἐξακριβοῦντας ἱκανῶς ἢ καὶ

1 δ[λ]ων B et G || 3 πάθεσι etiam Bonnetus De Galeni sub-
fig. empir. p. 82: πᾶσι libri | καὶ ταῖς αἰσθήσεσι in mg supplet F,
om f || 5 καὶ πᾶσι τοῖς παρούσι: F || 6 προσέχομεν FG || 7 γίνε-
ται post u. τάραχος traisectum, in mg ἐγίνετο H | ἐξαιτιολογήσωμεν
et 8 ἀπολύσωμεν B || 8 μετεώρ[ων] B || 9 περιπιπτόντων F |
ῶσα] καὶ ὅσα FG P² f | φοβῇ F || 11 κεφαλαιωδέστερα FGf κεφα-
λαιωδέστερα mg P² | ὑπὲρ] περί F || 12 ἐπιτεταγμένα B | ὥστε
ἂν γένοιτο libri || 13 δυνατὸς ὁ λόγος οὗτος F: οὗτος ὁ λόγος
δυνατὸς ceteri | κατασχεθεὶς Gassendus: κατεσχέθη libri, nisi quod
κατασχέθη H | μετὰ FGf || 14 καὶ om FGHf || 15 ἀσύμβλητον
BHPQs: ἀσύγκριτον FGf, γρ mg P² | αὐτό B || 16 καθαρὰν libri:
corr. Gassendus | αὐτοῦ (ἀφ' om.) F || 17 τῶν] τοῖς Gf | ἐξακρι-
βοῦμενος BFHPQ ἐξακριβουμένοις Gf: corr. Gassendus || 18 ἡμῖν]
ἢ μ[ὴν] cum rec. litura B | ἐν μνήματι θέμενος f | τιθέμενα] τιθέ-
μενος G || 19 καὶ τοὺς κατὰ libri. τὰ inseruerat Meibomius

τας τῶν οὔτε <τὸ> μοναχῶς ἔχον ἢ γινόμενον γνωρίζον-
των οὔτε τὸ πλεοναχῶς συμβαῖνον τήν <τ'> ἐκ τῶν ἀπο-
στημάτων φαντασίαν παριδόντων, ἔτι τε ἀγνοούντων καὶ
ἐν ποίοις οὐκ ἔστιν ἀταρακτῆσαι. ἂν οὖν οἰώμεθα καὶ
ὡδί πως ἐνδεχόμενον αὐτὸ γίνεσθαι, ἐφ' οἷοις ὁμοίως 5
ἀταρακτῆσαι, αὐτὸ τὸ ὅτι πλεοναχῶς γίνεται γνωρίζοντες
ὥσπερ κἂν ὅτι ὡδί πως γίνεται εἰδῶμεν ἀταρακτῆσομεν.
Ἐπὶ δὲ τούτοις ὅλως ἅπασιν ἐκείνο δεῖ κατανοεῖν, ὅτι 81
τάραχος ὁ κυριώτατος ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς γίνεται
ἐν τῷ ταῦτα μακάριά τε δοξάζειν <εἶναι> καὶ ἄφθαρτα, 10
καὶ ὑπεναντίας ἔχειν τούτῳ βουλήσεις ἅμα καὶ πράξεις
καὶ αἰτίας, καὶ ἐν τῷ αἰώνιον τι δεινὸν αἰεὶ προσδοκᾶν
ἢ ὑποπτεῦειν κατὰ τοὺς μύθους εἴ τε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναι-
σθησίαν τὴν ἐν τῷ τεθνάναι φοβουμένους ὥσπερ οὖσαν
κατ' αὐτούς, καὶ ἐν τῷ μὴ δόξαις ταῦτα πάσχειν ἀλλ' 15
ἀλόγῳ γέ τιτι παραστάσει, ὅθεν μὴ ὀρίζοντας τὸ δεινὸν
τὴν ἴσην ἢ καὶ ἐπιτεταμένην ταραχὴν λαμβάνειν τῷ εἰ-
καίως δοξάζοντι ταῦτα· ἢ δὲ ἀταραξία τῷ τούτων πάν- 82

11 φλυαρεῖς *margo* B

1 τῶν] τὸ·1 h. e. τὸ correctum fort. ex τοῖ F | οὔτε τὸ Gas-
sendus: οὐδὲ libri || 2 τήν τ'] τὴν libri || 3 παριδόντων libri |
ἐ[τ]ι Q || 4 ἐν] ἐπὶ conl. Schneiderus | ἔστι Q | ἂν οὖν . . . 6
ἀταρακτῆσαι om B | οὖν om H¹ || 5 ὡδήπως F ὁδ·πως P¹ |
γίνεσθαι] γίνεσθαι καὶ libri | ἐφ' οἷοις] ἐν ποίοις Q ··οἷοις P¹ |
ὁμοίως] ὁμοίως ἐστὶν GH || 7 κἂν ὅ[τι κἂν ὡ δὴπως] F | γίνονται
BQ(P¹) | ἀταρακτῆσομεν BH²PQ || 8 ὅλως BHP ὅλοις FQ: om Gf |
δεῖ ex δὲ corr. P¹ || 9 mirum nō τάραχος αὖν Ep. scripsit, cf. l. 18 |
ὁ in ras. B || 10 μακάριά FH | εἶναι reposui || 11 τούτῳ] ταύτ(ας)
F τούτοις reliqui | βουλήσεις ἅμα FGf: ἅμα βουλ. ceteri || 12 αἰώνι-
ον τι H | δεινὸν P¹ | αἰε] καὶ libri. cf. ep. II 102 || 13 ἢ] καὶ
FGf, γρ P² | εἴτε κατὰ ταύτην τὴν libri: corr. Casaubonus || 14 τὴν
ἐν] τῇ ἐν P¹? [τι] ἐν B | τεθνάναι F || 15 κατ' conl. Casaubonus:
καὶ libri | ταῦτα] ταύταις Gf | ἀλλ' ἀλόγῳ (ω in ras. H) BGHP²f:
ἀλλὰ λόγῳ FP¹Q || 16 ἵστασει P περιστάσει sed in mg παρα-
στάσει H || 17 ἐπιτεταμένην H¹f | τῷ BGf: τὸ FHPQ | εἰ καὶ
(ἐκεῖ G) ἐδόξαζον libri || 18 ἢ] εἰ G | τῷ] τὸ libri

ταυτί, καὶ ὅσα συντείνει πρὸς τὴν εἰς τοῦτο ἀκρίβειαν·
 ἔτι τε οὐ τὸ πλεοναχῶς ἐν τοῖς τοιούτοις εἶναι καὶ τὸ
 ἐνδεχόμενον καὶ ἄλλως πως ἔχειν, ἀλλ' ἀπλῶς μὴ εἶναι
 ἐν ἀφθάρτῳ καὶ μακαρία φύσει τῶν διάκρισιν ὑποβαλλόν-
 5 των ἢ τάραχον μηθέν· καὶ τοῦτο καταλαβεῖν τῇ διανοίᾳ
 79 ἔστιν ἀπλῶς εἶναι. τὸ δ' ἐν τῇ ἱστορίᾳ πεπτωκός, τῆς
 δύσεως καὶ ἀνατολῆς καὶ τροπῆς καὶ ἐκλείψεως καὶ ὅσα
 συγγενῇ τούτοις μηθέν ἔτι πρὸς τὸ μακάριον τὰς γνώσεις
 συντείνειν, ἀλλ' ὁμοίως τοὺς φόβους ἔχειν τοὺς αὐτοὺς
 10 κατειδόντας, τίνες δ' αἱ φύσεις ἀγνοοῦντας καὶ τίνες αἱ
 κυριώταται αἰτίαι, καὶ εἰ μὴ προσήδεισαν ταῦτα· τάχα δὲ
 καὶ πλείους, ὅταν τὸ θάμβος ἐκ τῆς τούτων προσκατα-
 νοήσεως μὴ δύνηται τὴν λύσιν λαμβάνειν καὶ τὴν περὶ
 τῶν κυριωτάτων οἰκονομίαν. διὸ δὴ καὶ πλείους αἰτίας
 15 εὐρίσκωμεν τροπῶν καὶ δύσεων καὶ ἀνατολῶν καὶ ἐκλεί-
 ψεων καὶ τῶν τοιουτοτρόπων, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς* κατὰ
 80 μέρος γινομένοις ἦν οὐ δεῖ νομίζειν τὴν ὑπὲρ τούτων
 χρεῖαν ἀκρίβειαν μὴ ἀπειληφέναι, ὅση πρὸς τὸ ἀτάραχον
 καὶ μακάριον ἡμῶν συντείνει. ὥστε παραθεωροῦντας πο-
 20 σαχῶς παρ' ἡμῖν τὸ ὁμοιον γίνεται, αἰτιολογητέον ὑπὲρ
 τε τῶν μετεώρων καὶ παντὸς τοῦ ἀδήλου, καταφρονούν-

1 [τ]αυτ[ί] B¹ ταυτί· eraso ut Bonneto visum μ cum a supra
 posito P | συντείνει] συγγενῇ libri | τὴν] τῇ B¹ | τοῦτο h. e. τὸ μα-
 κάριον] τούτων B. cf. l. 18 sq. || 2 ἐν τούτοις F || 3 ἐνδεχομένῳ B
 ἐνδεχομένως FHPQ^s ἐνδεχομένας Gf: corr. Schneiderus p. 94 | πως
 om F sed cf. l. 6 || 6 τοῦ ... πεπτωκός erunt qui coniciant |
 ἱστορίᾳ πως F || 7 ἐκλείψεως B || 8 τῆς γνώσεως libri || 10 κατι-
 δόντας (καταδιδόντας B) libri | δ' αἱ B: δὲ HPQ δὲ αἱ FGf ||
 11 κυριώτατοι B | προσήδεισαν H προσήδισαν G προσήδησαν f |
 ταῦτα] ταῦτα δὲ deletum mg H | τάχα δὲ BHP¹Q τάχα [δὲ] cum
 rasura iv litterarum F: τὰ χαλεπὰ GP¹f || 12 πλεία Gf | προσκα-
 τανοήσ[εως] H || 13 δυνήσεται Gf || 14 καὶ libri || 15 εὐ-
 ρίσκομεν libri || 16 τῶν τοιούτων τρόπων (τροπῶν FGHP¹f) libri:
 corr. Meibomius || 17 γινομένοις F | ἦν] ἡ H ἢ ceteri libri ||
 18 χρεῖαν] χρεῖαν καὶ G || 20 τὸ ὁμον Q | αἰτιολογητέον B

τούτοις μήτε λειτουργούντος τινὸς νομίζειν δεῖ γενέσθαι
καὶ διατάττοντος ἢ διατάξοντος καὶ ἅμα τὴν πᾶσαν μα-
καριότητα ἔχοντος μετὰ ἀφθαρσίας (οὐ γὰρ συμφωνοῦσιν 77
πραγματεῖαι καὶ φροντίδες καὶ ὀργαὶ καὶ χάριτες μακα-
ριότητι, ἀλλ' ἐν ἀσθενείᾳ καὶ φόβῳ καὶ προσδεήσει τῶν
πλησίων ταῦτα γίνεται), μήτε αὐτοῦ πυρὸς ἀνάμματα συνε-
στραμμένου τὴν μακαριότητα κεκτημένα κατὰ βούλησιν
τὰς κινήσεις ταύτας λαμβάνειν· ἀλλὰ πᾶν τὸ σέμνωμα
τηρεῖν, κατὰ πάντα ὀνόματα φερόμενον ἐπὶ τὰς τοιαύτας
ἐννοίας, ἵνα μὴδ' ὑπεναντίαι ἐξ αὐτῶν <γένωνται> τῇ
σεμνώματι δόξαι· εἰ δὲ μή, τὸν μέγιστον τάραχον ἐν ταῖς
ψυχαῖς αὐτῇ ἢ ὑπεναντιότης παρασκευάσει. ὅθεν δὴ κατὰ
τὰς ἐξ ἀρχῆς ἐναπολήψεις τῶν συστροφῶν τούτων ἐν τῇ
τοῦ κόσμου γενέσει δεῖ δοξάζειν καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην
καὶ περίοδον συντελεῖσθαι. Καὶ μὴν καὶ <τὸ> τὴν ὑπὲρ 78
τῶν κυριωτάτων αἰτίαν ἐξακριβῶσαι φυσιολογίας ἔργον
εἶναι δεῖ νομίζειν, καὶ τὸ μακάριον ἐνταῦθα πεπτωκέναι
καὶ ἐν τῇ τίνες φύσεις αἱ θεωρούμεναι κατὰ τὰ μετέωρα

17 μακάριον ἐν τῇ περὶ μετεώρων γνώσει GLOSSEMA α.
ἐνταῦθα

20

2 διατάξοντος BFPQ: διατάξαντος GHf || 3 συμφωνοῦσιν
BH: sine v reliqui || 4 πραγματεῖαι F | χάριτες] χάριτες καὶ B
P¹Q || 5 ἀλλ' ἐν P¹Q: ἀλλὰ B ἀλλ' FGHP²f || 6 πλησίων BGH |
αὐτοῦ πυρὸς ἀνάμματα] αὐτοῦ πυρὸς μακρόντα P¹, Q αὐτοῦ πυρὸς ἅμα (ἅμα H)
ὄντα P²GHf λυπυρὰ ἅμα ὄντα B αὐτοῦ πυρὸς ὄντα F: αὐτοῦ πυρὸς ἅμμα
(vel ἅμματα) ὄντα Mericus Casaubonus, respexit huc Achilles isag.
13 (supra p. 2) | συνεστραμμένον libri sed συνεστρατευμένον G
συνεστρατευμένην f συνεστραμμένα s || 7 μακαριστάτην B μακα-
ριωτάτην Q et fort. P¹ || 8 πᾶν τὸ] πᾶν τὰ F || 9 φερόμενα
libri || 10 ἵνα] ἐάν libri | μὴδ' FP² | ὑπεναντίαις Q(P¹) ὅπ' ἐναν-
τίαις B | γένωνται vel simile quid intercidit || 11 τὸν] τὸ G ||
12 αὐτῇ ἢ HPQ αὐτὴν ἢ B: αὐτῇ FGf | κατὰ Kuehnias: καὶ libri ||
13 τὰς ἀρχ[ῆ]ς, sed mg ἐξ ἀρχῆς H | ἐναπολήψεις B | συστρό-
φων FGf || 14 γενέσει] συστάσει FGf || 15 τὸ τῇ] τὴν libri ||
17 fort. ἐνταῦθα <τε> || 18 τίνες f: τινὰς libri | φύσεις P² | αἱ GHPQ
19 περὶ] περὶ τῶν Gf

καθήναι· τὸν δὲ λογισμόν τὰ ὑπὸ ταύτης παρεγγυηθέντα
 ὕστερον ἐπακριβοῦν καὶ προσεξευρίσκειν ἐν μὲν τισὶ θάτ-
 τον, ἐν δὲ τισὶ βραδύτερον καὶ ἐν μὲν τισὶ περιόδοις καὶ
 χρόνοις * *, ἐν δὲ τισὶ καὶ ἐλάττους. Ὅθεν καὶ τὰ ὀνό-
 8 ματα ἐξ ἀρχῆς μὴ θέσει γενέσθαι, ἀλλ' αὐτὰς τὰς φύσεις
 τῶν ἀνθρώπων καθ' ἕκαστα ἔθνη ἴδια πασχούσας πάθη
 καὶ ἴδια λαμβανούσας φαντάσματα ἰδίως τὸν ἀέρα ἐκ-
 πέμπειν στελλόμενον ὑφ' ἐκάστων τῶν παθῶν καὶ τῶν
 φαντασμάτων, ὥς ἂν ποτε καὶ ἡ παρὰ τοὺς τόπους τῶν
 76 ἔθνων διαφορὰ ᾗ· ὕστερον δὲ κοινῶς καθ' ἕκαστα ἔθνη
 τὰ ἴδια τεθῆναι πρὸς τὸ τὰς δηλώσεις ἦττον ἀμφιβόλους
 γενέσθαι ἀλλήλοις καὶ συντομωτέρως δηλουμένας· τινὰ
 δὲ καὶ οὐ συνορώμενα πράγματα εἰσφέροντας τοὺς συνει-
 δότας παρεγγυῆσαι τινὰς φθόγγους ἀναγκασθέντας ἀνα-
 18 φωνῆσαι, τοὺς δὲ τῷ λογισμῷ ἐλομένους κατὰ τὴν πλείστην
 αἰτίαν οὕτως ἐρμηνεύσαι.

Καὶ μὴν <καὶ τὴν> ἐν τοῖς μετεώροις φορὰν καὶ τρο-
 πὴν καὶ ἐκλειψιν καὶ ἀνατολὴν καὶ δύσιν καὶ τὰ σύστοιχα

4 χρόνοις ἀποτομὴν ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. GLOSSEMA

2 ὕστερον BP¹Q: καὶ ὕστερον reliqui | προσεξευρίσκειν G | μὲν
 τ[ισι] B | θάττον· τισὶ δὲ F || 3 χρόνοις καὶ περιόδοις F || 4 hiatus
 indicant eadem causam qua supra p. 26, 2 ortum, sic fere explendum
 μείζους λαμβάνειν ἐπιδόσεις | τισὶ κατ' ἐλάττους libri || 5 ἀρχῆς
 litteris in charta adglutinata suppletis P² | θέσει P¹ || 8 ὑπ' ἐκά-
 στων B ὑ·ἐκάστων P¹ || 10 ᾗ] εἴη libri || 12 ἀλλήλοις an ἀλ-
 λήλους incertum F: ἀλλήλαις reliqui edebaturque ante Meibomium |
 συντομωτέρως B συντομωτέρας HPQ || 13 εἰσφέροντες HPQ |
 τοὺς] τοῦ H || 14 φθόγγους] φθόγγους τοὺς libri, at participium
 ἀναγκασθέντας ἀναφ. causam superioribus addit cf. Lucr. v 1028
*sonitus natura subegit mittere et utilitas expressit nomina
 rerum* || 15 τῶν λογισμῶν H | ἐλομένους F ἐπομένους Schnei-
 derus || 16 αἰτίαν corruptum, fort. φαντασίαν | οὕτω Gf || 17 καὶ
 τὴν suppleui, cf. p. 29, 6 || 18 ἐκλειψιν P¹Q

19 ἀποτομὴν] ἀπὸ τῶν BGHPQ: om F. cf. cp. II 88. eximenda
 haec uerba erant, siue relicta ex pleniore ad p. 26, 2 scholio, siue
 olim uerbis p. 26, 14 ἀποκριθέντα κτλ. glossema addita erant

καὶ τοὺς κόσμους οὔτε ἐξ ἀνάγκης δεῖ νομίζειν ἓνα σχηματισμὸν ἔχοντας * * οὐδὲ γάρ ἂν ἀποδείξειεν οὐδεὶς, ὡς <έν> μὲν τῷ τοιούτῳ καὶ οὐκ ἂν ἐμπεριελήφθη τὰ τοιαῦτα σπέρματα, ἐξ ὧν ζωὰ τε καὶ φυτὰ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα <τά> θεωρούμενα συνίσταται, ἐν δὲ τῷ τοιούτῳ οὐκ ἂν ἐδυνήθη.

Ἄλλὰ μὴν ὑποληπτέον καὶ τὴν φύσιν πολλὰ καὶ παντοῖα ὑπὸ αὐτῶν τῶν πραγμάτων διδαχθῆναι τε καὶ ἀναγ-

σμούς, μεταβαλλόντων τῶν μερῶν. καὶ ἐν ἄλλοις, τὴν γῆν τῷ ἀέρι ἐποχεῖσθαι. SCHOLION

2 ἔχοντας· ἀλλὰ καὶ διαφόρους αὐτοὺς ἐν τῇ ἰβ̄ περὶ (φύσεως) αὐτὸς φησιν· οὗς μὲν γὰρ σφαιροειδεῖς, καὶ ψοειδεῖς ἄλλους, καὶ ἁλλοιοσχήμονας ἑτέρους· οὐ μόντοι πᾶν σχῆμα ἔχειν. οὐδὲ ζωὰ εἶναι ἀποκριθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου. SCHOLION

6 ἐδυνήθη. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐντραφῆναι. τὸν αὐτὸν δὲ 16 τρόπον καὶ ἐπὶ γῆς νομιστέον. GLOSSEMA

1 καὶ om BP¹Q | δεῖ] δεῖ B δεῖν GH || 2 hiat oratio uerbis genuinis scholio intruso expulsis. nunc enim et superior de mundorum figuris sententia abruptitur uix incohata et deest nouae sententiae propositio haec fere ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς κόσμοις δεῖ νομίζειν ζωὰ κτλ. ἐνεῖναι, cf. Lucretius II 1075 sq. nam extremum scholii colon neque huc arripī potest propter uerba ἀποκριθέντα ἀπὸ τοῦ ἀπείρου, neque ut superiori sententiae tribuatur, Achillis testimonio efficias ad p. 28, 6 sq. referendo | ἀποδ[εῖ]ξοιεν B || 3 ἐν suppleuit Gassendus | καὶ οὐκ ἂν libri optime. hoc dicit Epicurus: nemo facile demonstraerit alius mundi eam esse naturam, ut in eo semina animantium perinde adesse atque deesse potuerint, in alio adesse omnino non potuisse | ἐνπεριελήφθη B || 4 ζω... καὶ litteris III euanidis B || 5 τὰ post πάντα Schneidero debetur | ἐξίσταται H²Q | δὲ τῷ euauuerant in B | τοιούτων B || 7 καὶ παντοῖα τε ὑπὸ F || 8 αὐτῶν τῶν BHPQ: τῶν αὐτῶν F τῶν αὐτῶν τῶν Gf | τε om F

9 τῶν ἡμερῶν Gf || 11 ἀλλὰ dubium scholiastaene sit an relictum ex uerbis genuinis glossemate expulsis | περὶ αὐτοῦ BHPQ περὶ τούτου FGf, γρ P² || 12 φησὶ H | σφαιροειδεῖς εἶναι καὶ H || 13 ἔχεται B. de reliquis cf. ad I, 2 || 15 ἐντραφῆναι cf. Lucr. II 546. 566 al. | δὴ H² || 16 καὶ om H¹ | γῆς in ras. B. cf. Lucr. II 589 sqq.

ὑπαρχούσαις κατ' αὐτοῦ χρηστέον· οὔτε ἄλλό τι κατ'
αὐτοῦ κατηγορητέον ὥς τὴν αὐτὴν οὐσίαν ἔχον τῷ ἰδιώ-
ματι τούτῳ (καὶ γὰρ τοῦτο ποιοῦσι τινές), ἀλλὰ μόνον ᾧ
συμπλέκομεν τὸ ἴδιον τοῦτο καὶ παραμετροῦμεν, μάλιστα
73 ἐπιλογιστέον. καὶ γὰρ τοῦτο οὐκ ἀποδείξεως προσδεῖται
ἀλλ' ἐπιλογισμοῦ, ὅτι ταῖς ἡμέραις καὶ ταῖς νυξὶ συμπλέ-
κομεν καὶ τοῖς τούτων μέρεσιν, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῖς
πάθεσι καὶ ταῖς ἀπαθείαις, καὶ κινήσεσι καὶ στάσεσιν,
ἴδιόν τι σύμπτωμα περὶ ταῦτα πάντα αὐτὸ τοῦτο ἐννοοῦν-
10 τεσ, καθ' ὃ χρόνον ὀνομάζομεν.

Ἐπὶ τε τοῖς προειρημένοις τοὺς κόσμους δεῖ καὶ
πᾶσαν σύγκρισιν πεπερασμένην τὸ ὁμοιοειδὲς τοῖς θεω-
ρουμένοις πυκνῶς ἔχουσιν νομίζειν γεγονέναι ἀπὸ τοῦ
ἀπείρου, πάντων τούτων ἐκ συστροφῶν ἰδίων ἀποκεκρι-
15 μένων καὶ μειζόνων καὶ ἐλαττόνων· καὶ πάλιν διαλύεσθαι
πάντα, τὰ μὲν θάπτον, τὰ δὲ βραδύτερον καὶ τὰ μὲν ὑπὸ
74 τῶν τοιῶνδε, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πάσχοντα. Ἔτι δὲ

10 ὀνομάζομεν. φησὶ δὲ τοῦτο καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ περὶ
φύσεως καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. SCHOLIUM

20 17 πάσχοντα. δῆλον οὖν ὡς καὶ φθαρτοὺς φησὶ τοὺς κό-

1 καθ' αὐτοῦ χρηστέον BHP¹Q | τί καθ' αὐτοῦ F | τι καθ'
αὐτοῦ BHPQ | τι καθ' ἑαυτοῦ f | τι καθ' ἑαυτά G: corr. Gassendus ||
2 ἔχον] ἔχοντος libri, ἔχοντες] H || 3 γὰρ τούτῳ F | ᾧ BFP¹Q
ᾧ H: ὁ P¹ ὡς Gf γρ P² || 4 τοῦτο BHP¹Q: τούτῳ FGP², f |
καὶ μάλιστα H¹ || 6 ἀλλὰ HPQ || 8 καὶ τοῖς ἀπαθείαις B || 9 περὶ]
παρὰ H¹ | πάντα] πάλιν libri | τοῦτο om H¹ | ἐννοοῦντος F ||
10 καθ' ὃ Q: καθὼ reliqui || 11 τοὺς προειρημένους F | τοῦ
κόσμου BH¹, fort. τοὺς <τε> κόσμους || 12 περασμένην B | ὁμοιο-
ειδὲς FPQ: ὁμοειδὲς BGHf || 15 ἐ[λαττό]νων B | πάλιν] πάντα F ||
16 βραχύτερον G | μὲν ὑπὸ τοιῶνδε F || 17 δὲ ὑπὸ τῶν τοιῶνδε]
δὲ ὑπὸ τοιῶνδε F | δὲ ὑπὸ τῶνδε Gf | πάσχοντα· F πάσχοντα G
H¹P²f: τοῦτο σχόλ BQ τ...σχο· P¹ τοῦτο πάσχοντα H²s

18 τοῦτο hoc loco om GHf, supplet mg H | τῇ β FGf | περὶ]
τοῦτο περὶ Gf || 20 δῆλον] ἀδελον H¹P²f ἀδελον G, γρ δῆλον
ὑπερ καὶ κάλλιον mg P² | καὶ //// F | φθάρτας F¹ ἀφθάρτους Gf |
τούς] τὸν F¹ | κόσμον F

προσαγορευθείη * * ἀλλ' ὅτιω δὴ ποτε ἕκαστα συμβαί- 71
νοντα θεωρεῖται, οὐκ αἰδίων τῶν συμπτωμάτων παρακο-
λουθούντων, καὶ οὐκ ἐξελατέον ἐκ τοῦ ὄντος ταύτην τὴν
ἐνέργειαν, ὅτι οὐκ ἔχει τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ᾧ συμβαίνει
οὐδὲ τὴν τῶν αἰδίων παρακολουθούντων, οὐδ' αὖ καθ' 5
αὐτὰ νομιστέον (οὐδὲ γὰρ τοῦτο διανοητέον οὔτ' ἐπὶ τού-
των οὔτ' ἐπὶ τῶν αἰδίων συμβεβηκότων), ἀλλ' ὅπερ καὶ
φαίνεται, συμπτώματα πάντα σώματος νομιστέον, καὶ οὐκ
αἰδίων παρακολουθούντα οὐδ' αὖ φύσεως καθ' ἑαυτὰ τάγμα
ἔχοντα, ἀλλ' ὅν τρόπον αὐτὴ ἡ αἰσθησις τὴν ιδιότητα 10
ποιεῖ, θεωρεῖται.

Καὶ μὴν καὶ τόδε γε δεῖ προσκατανοῆσαι σφοδρῶς 72
τὸν γὰρ δὴ χρόνον οὐ ζητητέον ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ,
ὅσα ἐν ὑποκειμένῳ ζητοῦμεν ἀνάγοντες ἐπὶ τὰς βλεπο-
μένας παρ' ἡμῖν αὐτοῖς προλήψεις, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐνάρ- 15
γημα, καθ' ὃ τὸν πολὺν ἢ ὀλίγον χρόνον ἀναφωνοῦμεν,
συγγενικῶς τοῦτο ἐπιφέροντες, ἀναλογιστέον, καὶ οὔτε
διαλέκτους ὡς βελτίους μεταληπτέον, ἀλλ' αὐταῖς ταῖς

4 συμβαίνει 8 δὴ καὶ σῶμα προσαγορευόμεν GLOSSEMA u.
τοῦ ὅλου cf. p. 23, 17

1 hiatus indicavi | ὅτιω] ὅτε libri || 2 αἰδίων libri: corr.
Meibomius | συμπτωμάτων F || 4 ἐνέργειαν GH | ᾧ FGf ᾧ B:
δ HPQ || 5 οὐδὲ in rasura P² | τῶν om P¹Q | αἰδίων] αἰδίων Gf
αἰδίων οὐδὲ τὴν τὴν αἰδίων F | παρακολουθούντα H²Q παρακο-
λουθούντα P¹ παρακολουθούν B || 6 αὐτ[ά] H | νομιστέον sic ut
alteram verbi partem in charta adglutinata addat P²: νομίζομεν Q,
sscr. H² | οὐδὲ [τὰρ τοῦ]το F | οὔτ' ἐπὶ τούτων om Gf | οὔτε ἐπὶ
B || 7 οὐδ' ἐπὶ P²Q | ἐπεὶ G | τ[ῶν litteris in charta adglut. additis
P²: in lacuna trium litterarum om Q | αἰδίων BFGf || 8 πάντα τὰ σώ-
ματα libri || 9 φύσις in compendio P¹ || 10 ἀλλ' ὅν] ἄλλον P¹Q |
αἰδιότητα B || 11 mirum nō quis θεωρεῖσθαι aut θεωρητέον con-
iciat || 12 τόδε δεῖ sine γε F τόγε δὴ Gf || 13 τῶν γὰρ f ||
15 προσλήψεις B | τὸ post αὐτὸ om H¹ || 16 καθὼ FHPQ ||
17 περιφέροντες libri | καὶ ἀναλογιστέον F || 18 διαλέκτου P¹Q
19 [ο] cum litura F ᾧ G

- 69 φύσεις δοξαστέον (οὐ γάρ δυνατόν ἐπινοῆσαι τοῦτο), οὔτε
 ὅλως ὥς οὐκ εἰσίν, οὔθ' ὥς ἕτερ' ἅττα προσυπάρχοντα
 τούτῳ ἀσώματα, οὔθ' ὥς μόρια τούτου, ἀλλ' ὥς τὸ ὅλον
 σῶμα καθόλου μὲν <ἐκ> τούτων πάντων τὴν ἑαυτοῦ φύ-
 5 σιν ἔχον αἰδίων, οὐχ οἷον δ' εἶναι συμπεφορημένον (ὥσπερ
 ὅταν ἐξ αὐτῶν τῶν ὄγκων μεῖζον ἄθροισμα συστήῃ ἡτοι-
 τῶν πρώτων ἢ τῶν τοῦ ὅλου μερῶν τοῦδε τινὸς ἐλαττώ-
 νων), ἀλλὰ μόνον, ὥς λέγω, ἐκ τούτων ἀπάντων τὴν
 ἑαυτοῦ φύσιν ἔχον αἰδίων. καὶ ἐπιβολὰς μὲν ἔχοντα ἰδίας
 10 πάντα ταῦτά ἐστι καὶ διαλήψεις, συμπαρακολουθοῦντος
 δὲ τοῦ ἀθρόου καὶ οὐθαμῇ ἀποσχιζόμενα, ἀλλὰ κατὰ τὴν
 ἀθρόαν ἔννοιαν τοῦ σώματος κατηγορίαν εἰληφότα.
- 70 Καὶ μὴν καὶ τοῖς σώμασι συμπίπτει πολλάκις καὶ οὐκ
 αἰδίων παρακολουθεῖν * * οὔτ' ἐν τοῖς ἀοράτοις ἔσται οὔτε
 15 ἀσώματα. ὥστε δὴ κατὰ τὴν πλείστην φορὰν τούτῳ τῷ
 ὀνόματι χρώμενοι φανερά ποιοῦμεν τὰ συμπτώματα οὔτε
 τὴν τοῦ ὅλου φύσιν ἔχειν, ὃ συλλαβόντες κατὰ τὸ ἀθρόον
 σῶμα προσαγορεύομεν, οὔτε τὴν τῶν αἰδίων παρακολου-
 θούντων, ὧν ἄνευ σῶμα οὐ δυνατόν νοεῖσθαι· κατ' ἐπι-
 20βολὰς δ' ἂν τινὰς παρακολουθοῦντος τοῦ ἀθρόου ἕκαστα

1 οὔτε] ἢ F || 2 οὔθ' ὥς Gassendus: ὥς οὔθ' (οὔθ' FQ) libri |
 ἕτερα τὰ libri || 3 τούτῳ] τούτων H | οὔδ' ὥς F | τοῦτοις, ἀλλ' f ||
 4 σῶμα] σῶμα· ὥς F | μὲν ἐκ Meibomius: μὲν libri | τ[ὴ]ν H ||
 5 ἔχων G | οἷον τ' FGPQf οἷόν τε BH: corr. Schneiderus | συμπε-
 φορημένον F συμπεφορημένων BQ συμπεφορημένων P¹ || 6 ὄγ-
 κων] οἰκων B¹P¹Q | ἄθροισμα male iterauerat P¹ || 7 μερῶν
 Schneiderus: μεγεθῶν libri | τοῦ δὲ τινος libri | ἐλαττον ὃν ἀλλὰ
 B || 8 μόνων H || 9 ἑαυτῶν HPQ || 10 διαλείψεις F? || 11 οὐ-
 θαμῇ BP¹Q: οὐδαμῇ ceteri οὐδαμῇ f | ἀποσχιζομένου B ἀποσχιζο-
 μένου reliqui || 12 ἔννοιαν post σώματος dat F | τοῦ] τῶν Q
 εἰληφότος libri || 13 [σ]υμπίπτει F || 14 παρακολουθεῖ B | hiare
 orationem librarii non indicauerunt. συμπτώματα scriptor definit
 [οὔ]τ' ἐν H οὔτε praepositione omissa B | ἔσται] καὶ libri || 15 δὴ]
 δεῖ F | τὴν om Gf | [φο]ρὰν B || 17 τ[οῦ] ὅλου lacuna m. rec. ex-
 pleta B | ἔχει Ff | ὃ FGf: ὃν HPQ ἦν in lacuna rec. B | τοαθρον
 P¹ || 18 αἰδίων BF: αἰδίων reliqui || 19 [ἄ]νευ F

τὸ ἀσώματον, τοῦ ὀνόματος ἐπὶ τοῦ καθ' ἑαυτὸ νοηθέν-
 τος ἂν· καθ' ἑαυτὸ δὲ οὐκ ἔστι νοῆσαι τὸ ἀσώματον
 πλὴν τοῦ κενοῦ. τὸ δὲ κενὸν οὔτε ποιῆσαι οὔτε παθεῖν
 δύναται, ἀλλὰ κίνησιν μόνον δι' ἑαυτοῦ τοῖς σώμασι παρ-
 ἔχεται. ὥσθ' οἱ λέγοντες ἀσώματον εἶναι τὴν ψυχὴν μα-
 5 τάζουσιν. οὐθέν γάρ ἂν ἐδύνατο ποιεῖν οὔτε πάσχειν, εἰ
 ἦν τοιαύτη· νῦν δ' ἐναργῶς ἀμφοτέρω ταῦτα συμβαίνει
 περὶ τὴν ψυχὴν τὰ συμπτώματα. ταῦτα οὖν πάντα τα
 68 διαλογίσματα <τὰ> περὶ ψυχῆς ἀνάγων τις ἐπὶ τὰ πάθη
 καὶ τὰς αἰσθήσεις, μνημονεύων τῶν ἐν ἀρχῇ ῥηθέντων,
 10 ἱκανῶς κατόψεται τοῖς τύποις ἐμπεριειλημμένα εἰς τὸ <καὶ
 τὰ> κατὰ μέρος ἀπὸ τούτων ἐξακριβοῦσθαι βεβαίως.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σχήματα καὶ τὰ χρώματα καὶ τὰ
 μεγέθη καὶ τὰ βάρη καὶ ὅσα ἄλλα κατηγορεῖται σώματος
 ὡσανεὶ συμβεβηκότα ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς ὁρατοῖς καὶ κατὰ
 15 τὴν αἴσθησιν σώματος γνωστά, οὐθ' ὥς καθ' ἑαυτὰς εἰσι

καὶ τῆς χαρᾶς, ὕπνον τε γίνεσθαι τῶν τῆς ψυχῆς μερῶν τῶν παρ'
 ὅλην τὴν σύγκρισιν παρεσπαρμένων ἐγκατεχομένων ἢ διαφορου-
 μένων, εἴτα συμπιπτόντων τοῖς ἐπερισμοῖς. τὸ τε σπέρμα ἀφ'
 67 ὅλων τῶν σωμάτων φέρεσθαι. SCHOLION 20

1 τὸ ἀσώματον· λέγει γὰρ κατὰ τὴν πλείστην ὁμιλίαν schol.

1 ἑαυτὸν (ἑαυτὸ sic F) νοηθέντος ἂν libri: corr. s || 2 ἑαυτὸν
 δὲ f | νοῆσαι ἂν sed ἂν subductum H || 4 δύναται cum litura
 rec. B || 5 ὥσθ' οἱ H | εἶναι om F | ματαιίζουσιν BFPQ μαται(ά)-
 ζουσιν H' ματαιιάζουσιν Gf cf. glossar. || 6 ἂν ἐδύνατο B ἀνεδύ-
 νητο P'Q | fort. οὐδέ || 7 νῦν ἀργῶς G | δ' δὲ F | συμβαίνει
 διαλαμβάνει libri || 8 πάντα om F || 9 δια[νοή]-ματα F² | περὶ
 ψυχῆς om Gf. praemisi articulum || 11 τόποις Gf | συμπεριειλημ-
 μένα B | καὶ τὰ κατὰ κατὰ libri || 14 βάρη βαρέα ἢ libri ||
 15 ὡσανεὶ συμβεβηκότα P. Galesius Casaubono teste: ὥς ἂν εἰς αὐ-
 τὰ βεβηκότα libri | prius ἢ ἢ H | κατὰ τὴν αἴσθησιν καταίσθη-
 (σιν) F || 16 σώματος αὐτοῖς libri, nisi quod αὐτῶν P² | γνωστοῖς
 libri | οὐθ' ὥσθ' G

17 τε om B || 18 ἐγκατεχομένων B ἢ ἐγκατεχομένων s ||
 19 εἴτα ἐμπιπτόντων F | ἐπερισμοῖς πορμοῖς id est ἐπορμοῖς F
 πορμοῖς BHPQ ἐσπαρμένοις Gf, γρ P² mg | τότε f

καὶ ἐνυπάρχουσα ἡ ψυχὴ οὐδέποτε ἄλλου τινὸς μέρους
 ἀπηλλαγμένου ἀναισθητήσῃ· ἀλλ' ἂν καὶ ταύτης ἔν-
 ἀπόληται τοῦ στεγάζοντος λυθέντος εἴ θ' ὅλου εἴ τε καὶ
 μέρους τινός, ἐάν περ διαμῆνῃ, ἔξει τὴν αἴσθησιν· τὸ δὲ
 5 λοιπὸν ἄθροισμα διαμένον καὶ ὅλον καὶ μέρος οὐκ ἔχει
 τὴν αἴσθησιν ἐκείνου ἀπηλλαγμένου, ὅσον ποτὲ ἐστὶ τὸ
 συντεῖνον τῶν ἀτόμων πλῆθος εἰς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν.
 Καὶ μὴν καὶ λυομένου τοῦ ὅλου ἄθροίσματος ἡ ψυχὴ δια-
 σπείρεται καὶ οὐκέτι ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις οὐδὲ κινεῖ-
 66 ται, ὥστε οὐδ' αἴσθησιν κέκτηται. οὐ γὰρ οἷόν τε νοεῖν
 τὸ αἰσθανόμενον μὴ ἐν τούτῳ τῷ συστήματι καὶ ταῖς
 κινήσεσι ταύταις χρώμενον, ὅταν τὰ στεγάζοντα καὶ πε-
 ριέχοντα μὴ τοιαῦτα ᾖ, ἐν οἷς νῦν οὔσα ἔχει ταύτας τὰς
 67 κινήσεις. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε δεῖ προσκατανοεῖν ὅτι

15 14 καὶ τόδε λέγει ἐν ἄλλοις καὶ ἐξ ἀτόμων αὐτὴν συγκεί-
 σθαι λειοτάτων καὶ στρογγυλωτάτων, πολλῶν τινι διαφερουσῶν τῶν
 τοῦ πυρός, καὶ τὸ μὲν τι ἄλογον αὐτῆς, ὃ τῷ λοιπῷ παρεσπάρθαι
 σώματι· τὸ δὲ λογικὸν ἐν τῷ θώρακι, ὡς δῆλον ἐκ τε τῶν φόβων

1 καὶ om F | τινὸς ἄλλου B || 2 ἀπηλλαγμέν[ου] H | ἀναισθη-
 σει B ἀναισθησία reliqui libri: corr. Kuehnius | ἀλλ' ἂν FP² ἀλλὰ
 ἂν reliqui | ταύτης] ταύτη libri | ἔν[απόληται] Gf: ἔναπόλλεται
 FHPQ ἔναπόλλεται B || 3 καὶ om F || 4 διαμῆν[ει] F | ἔξει
 ὅξθ libri | τὸ δὲ . . . 6 αἴσθησιν om Gf, restituit s | τὸ δὲ] ἐκεί-
 νου F || 5 ὅλου B | καὶ μέρος] κατὰ μέρος BHPQ καὶ κατὰ μέ-
 ρος FGs || 8 λυομένου] δυομένου B διαλυομένου F || 9 καὶ
 οὐκέτι] οὐθ' οὐκέτι B² εἰ δ' οὐκέτι rec B² mg || 10 οὐδ' αἴσθησιν
 οὐκέκτηται B | κέκτη·ται P || 11 τὸ] αὐτὸ libri | ἐν] fort. <ὄν>
 ἐν] συστήματι ex κινήματι corr F | καὶ ταῖς] ταῖς FGf || 12 τὰ
 post ὅταν om f || 13 caniciat quiescentiam ἐν οἷς | νῦν οὔσα ἔχει]
 ἔχειαν οὔσα H || 14 δεῖ πρὸς τὸ κατανοεῖν F | ὅτι τὸ libri | ὅτι
 τὸ σώματον om f, restituit Sambucus

16 στρογγυλωτάτων BF στρογγυ[λω]τάτων P² | τῶν om G ||
 17 μὲν τι Cobetus: μέντοι libri | ἄλο(γον) cum comprehendio quod ως
 interpreteris P ἀ[λογον] H | παρέσπαρθ[η] et in mg m. rec. ὁσπάρη B
 παρέσπαρθ[η] FGHPQ παρέσπαρθ[η] f: corr. Schneiderus || 18 θώ-
 ρακι] σώματι Gf, γρ P² mg | δῆλων F² | φόβων B¹

θερμοῦ τινὰ κράσιν ἔχοντι καὶ πῇ μὲν τούτῳ προσεμφε-
 ρές, πῇ δὲ τούτῳ, ἐπὶ δὲ τοῦ μέρους πολλὴν παραλλαγὴν
 εἰληφός τῇ λεπτομερείᾳ καὶ αὐτῶν τούτων, συμπαθὲς δὲ
 τούτῳ μᾶλλον καὶ τῷ λοιπῷ ἄθροίσματι· τοῦτο δὲ πᾶν
 αἰ δυνάμεις τῆς ψυχῆς διήγον καὶ τὰ πάθη καὶ αἰ εὐκι-
 νησῖαι καὶ αἰ διανοήσεις καὶ ὧν στερόμενοι θνήσκομεν.
 Καὶ μὴν καὶ ὅτι ἔχει ἡ ψυχὴ τῆς αἰσθήσεως τὴν πλείστην
 αἰτίαν, δεῖ κατέχειν· οὐ μὴν εἰλήφει ἂν ταύτην, εἰ μὴ 64
 ὑπὸ τοῦ λοιποῦ ἄθροίσματος ἐστεγάζεται πως. τὸ δὲ λοι-
 πὸν ἄθροισμα παρασκευάσαν ἐκείνη τὴν αἰτίαν ταύτην 10
 μετέιληφε καὶ αὐτὸ τοιοῦτου συμπτώματος παρ' ἐκείνης,
 οὐ μέντοι πάντων ὧν ἐκείνη κέκτηται· διὸ ἀπαλλαγείσης
 τῆς ψυχῆς οὐκ ἔχει τὴν αἰσθήσιν. οὐ γὰρ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ
 ταύτην ἐκέκτητο τὴν δύναμιν, ἀλλ' ἕτερον ἅμα συγγεγε-
 νημένον αὐτῷ παρεσκεύαζεν, ὃ διὰ τῆς συντελεσθείσης 15
 περὶ αὐτὸ δυνάμεως κατὰ τὴν κίνησιν σύμπτωμα αἰσθη-
 τικὸν εὐθὺς ἀποτελοῦν ἑαυτῷ ἀπεδίδου κατὰ τὴν ὁμοού-
 ρησιν καὶ συμπάθειαν καὶ ἐκείνῳ, καθά περ εἶπον. διὸ δὴ 65

1 κράσιν F | τοῦτο πρὸς ἐμφερές· F || 2 π[ῇ] δὲ H | ἐπὶ
 δὲ τοῦ μέρους] ἐστὶ δὲ τὸ μέρος libri ἐστὶ δὲ τι μέρος Woltjer de
 Lucretii philosophia p. 61 || 3 εἰληφός F | λεπτομερεία B || 4 καὶ]
 ἢ CFHermannus, sed hic dativus ad συμπαθὲς refertur, τοῦτῳ cau-
 sam indicat || 5 διήγον] δῆλον libri. cf. Lucretius III 324 *ipsaque*
corporis est custos et causa salutis et sequentia, ibid. 125. 127.
 281 al. | αἰ ante εὐκινησῖαι omissum supplevit P¹ || 6 στερόμενοι
 FH¹P²; στερούμενοι reliqui || 9 ὑπὸ τοῦ cum litura P¹ | ἐστε-
 γάζεται F¹ || 10 παρασκευάσαν P¹Q παρασκευάσαι B | ἐκείνη om
 FGf | αἰτίαν cf. supra u. 7 sq. || 11 [μετέιληφε καὶ αὐτὸ τοιοῦτου
 F | μετέιληφεν P | τοιοῦτου] τοιοῦτο (v supra scr. rec B²) τοῦ BQ
 τοιοῦτο· P¹ | ἐκείνοις et 12 ἐκείνοι H || 13 ἐναυτῷ sed ἐ supra a
 posito P¹ || 14 ἐκέκτητο τὴν δύναμιν in ras. H | ἑτέρῳ libri |
 συ[γγε]γεννημένῳ B συγγεγεννημένῳ FGf et η in ras. P² συγγεγε-
 νημένῳ H συγγεννημένῳ Q || 15 αὐτῷ] αὐτὸ H | παρεσκεύαζε
 διὰ Gf | τῆς τελεσθείσης H¹ || 16 αὐτὸ] αὐτῷ B¹Gf | κίνησιν BP¹Q
 εἶχε κίνησιν mg P²; δίνησιν FHP² δύνησιν Gf || 17 ὁμοούρησιν
 B²Gf, γρ mg P² | ὁμοούρησιν F: ὁμοῦ ῥῆσιν B¹HP¹Q || 18 ἐκείνῳ F

ἢ εἰς τὸ πλάγιον διὰ τῶν κρούσεων φορά, οὐθ' ἢ κάτω
 διὰ τῶν ἰδίων βαρῶν. ἐφ' ὅποσον γὰρ ἂν κατίσχη ἐκά-
 τερον, ἐπὶ τοσοῦτον ἅμα νοήματι τὴν φορὰν σχήσει, ἕως
 62 <ἂν τι> ἀντικόψη, ἢ ἔξωθεν ἢ ἐκ τοῦ ἰδίου βάρους. Ἄλλὰ
 5 μὴν καὶ κατὰ τὰς συγκρίσεις <οὐ> θάπτων ἑτέρα ἑτέρας
 ῥηθήσεται τῶν ἀτόμων ἰσοταχῶν οὐσῶν, τῷ ἐφ' ἓνα τό-
 πον φέρεσθαι τὰς ἐν τοῖς ἄθροίσμασιν ἀτόμους κατὰ τὸν
 ἐλάχιστον συνεχῆ χρόνον ἢ μὴ ἐφ' ἓνα· ἀλλὰ πυκνὸν ἀν-
 τικόπτουσιν, ἕως ἂν ὑπὸ τὴν αἴσθησιν τὸ συνεχές τῆς
 10 φορᾶς γίνηται. τὸ γὰρ προσδοξαζόμενον περὶ τοῦ ἀορά-
 του, ὡς ἄρα καὶ οἱ διὰ λόγου θεωρητοὶ χρόνοι τὸ συνεχές
 τῆς φορᾶς ἔξουσιν, οὐκ ἀληθές ἐστίν ἐπὶ τῶν τοιούτων·
 ἐπεὶ τό γε θεωρούμενον πᾶν ἢ κατ' ἐπιβολὴν λαμβανό-
 μενον τῇ διανοίᾳ ἀληθές ἐστίν.

63 Μετὰ δὲ ταῦτα δεῖ συνορᾶν ἀναφέροντα ἐπὶ τὰς
 αἰσθήσεις καὶ τὰ πάθη (οὕτω γὰρ ἡ βεβαιότατη πίστις
 ἔσται), ὅτι ἡ ψυχὴ σῶμά ἐστι λεπτομερές παρ' ὅλον τὸ
 ἄθροισμα παρεσπαρμένον, προσεμφερέστατον δὲ πνεύματι

4 βάρους πρὸς τὴν τοῦ πλήξαντος δύναμιν GLOSSEMA ad
 u. ἔξωθεν

8 ἐφ' ἓνα κατὰ τοὺς λόγῳ θεωρητοὺς χρόνους GLOSSEMA ad
 u. πυκνὸν ἀντικόπτουσιν

1 ἢ om f | πλά(γιον) compendio quous interpretetis scribunt
 P¹Q | [ἢ] κάτω P² αἰ κάτω BQ || 2 διὰ om f | ἐκατέρων libri. plagam
 et pondus Ep. dicit || 3 τοσοῦτων B τοσοῦτο FQ | νοήματι F |
 σχήσει BGf || 4 ἂν τι supplēat || 5 μὴν καὶ] μὴδ f | οὐ restitui |
 θάπτων f; θάπτων libri | ἑτέρας P || 6 οἰσθήσεται Kuehnus |
 τῷ] καὶ τὸ F | ἐφ' om Q | τόπων G || 7 ἄθρο[ίσμασιν] B ἄθρο[ίσμα]
 P¹ | κατὰ] καὶ κατὰ libri | τῶν (articulum om Gf) ἐλαχίστων libri:
 corr. Meibomius || 8 συνέχει F | ἢ] εἰ libri | ἀντικόπτουσιν libri:
 corr. Gassendus || 9 τὸ ante συνεχές om B¹ || 10 φορᾶς] φων(ῆ)ς
 F | γίνηται Gf || 11 διαλόγου BFG || 14 ἐστι F || 15 ἐπὶ
 om F || 16 βεβαία F || 17 ἔσται] δέγεται F || 18 κατεσπαρμέ-
 νον F | πρὸς ἐμφερέστατον BFHPQ | πνεύματι] σπέρματι Ff, γρ
 mg P² σπέρμα τι G

ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΗΡΟΔΟΤΩΙ ΧΑΙΡΕΙΝ

35 Τοῖς μὴ δυναμένοις, ὧ Ἡρόδοτε, ἕκαστα τῶν περὶ
 φύσεως ἀναγεγραμμένων ἡμῖν ἑξακριβοῦν μηδὲ τὰς μεί-
 ζους τῶν συντεταγμένων βύβλους διαθρεῖν ἐπιτομήν τῆς
 5 ὅλης πραγματείας εἰς τὸ κατασχεῖν τῶν ὀλοσχερωτάτων
 δοξῶν τὴν μνήμην ἱκανῶς ἂν τις παρασκευάσαι, ἵνα παρ'
 ἑκάστους τῶν καιρῶν ἐν τοῖς κυριωτάτοις βοηθεῖν αὐτοῖς
 δύνωνται, καθ' ὅσον ἂν ἐφάπτωνται τῆς περὶ φύσεως
 θεωρίας. Καὶ τοὺς προβεβηκότας δὲ ἱκανῶς ἐν τῇ τῶν
 10 ὅλων ἐπιβλέπει τὸν τύπον τῆς ὅλης πραγματείας τὸν
 κατεστοιχειωμένον δεῖ μνημονεύειν. τῆς γὰρ ἀθρόας ἐπι-
 βολῆς πυκνὸν δεομεθα, τῆς δὲ κατὰ μέρος οὐχ ὁμοίως.
 36 βαδιστέον μὲν οὖν καὶ ἐπ' ἐκείνα συνεχῶς, ἐν τε μνήμῃ
 τὸ τοσοῦτον ποιητέον, ἀφ' οὗ ἢ τε κυριωτάτη ἐπιβολὴ ἐπ'
 15 τὰ πράγματα ἔσται καὶ δὴ καὶ τὸ κατὰ μέρος ἀκρίβωμα

1 χαίρειν] εὐ πράττειν Eudocia interpolatum ex Laertio x 14 ||
 2 ἕκαστα τῶν om F¹ ἕκαστα sscr F² || 3 φύσιν (sed φύσεως mg) H |
 ἀναγεγραμμένων ἡμῖν BGHPQF² ἐγγεγραμμένων F¹: ἡμῖν ἀναγε-
 γραμμένων f || 4 βίβλους libri βιβλων Meibomius || 5 ὀλοσχερω-
 τάτων GHPRQf ὀλοσχεροτάτων BF cf. Nauckius philol. iv p. 200:
 ὀλοσχερεστάτων Gassendus || 6 δοξῶν FGHP²: δὲ δοξῶν B δε-
 δοξῶν P¹Q latetne γε? | ἂν τις] αὐτοῖς libri | παρασκευάσαι]· ἵνα
 cum littera F παρεσκευάσαι ἵνα HP²f: παρεσκευάσαν ἄ Q, P¹? παρ-
 εσκευάσαι ἄ BG || 7 ἑκάστου· F | αὐτοῖς libri et ante Schneiderum
 exempla edita || 8 δύνωνται FHP² δύνονται P¹Q δύνανται BG s:
 δύναιτο f | ἐφάπτονται BF, P¹? | τῆς περὶ] περὶ τῆς F | φύσιν
 (sed φύσεως mg) H φύσεως G || 9 θεωρίας sscr F | προβεβηκότας
 FGHPQf || 11 καταστοιχειωμένον FQ || 13 συνεχῶς] καὶ συνεχῶς
 Gs | ἐν τε] ἐν τῇ libri || 14 τὸ τοσοῦτον BHP² τὸ τοσοῦτο P¹Q
 τοσοῦτο F τοσοῦτον f: om Gs || 15 καὶ post δὴ om F

58 ἀφικνεῖσθαι τῇ ἐννοίᾳ. τό τε ἐλάχιστον τὸ ἐν τῇ αἰσθή-
σει δεῖ κατανοεῖν ὅτι οὔτε τοιοῦτόν ἐστιν οἷον τὸ τὰς
μεταβάσεις ἔχον οὔτε πάντῃ πάντως ἀνόμοιον, ἀλλ' ἔχον
μέν τινα κοινότητα τῶν μεταβατῶν, διάληψιν δὲ μερῶν
6 οὐκ ἔχον· ἀλλ' ὅταν διὰ τὴν τῆς κοινότητος προσεμφέ-
ρειαν οἰηθῶμεν διαλήψεσθαι τι αὐτοῦ, τὸ μὲν ἐπιτάδε, τὸ
δὲ ἐπέκεινα, τὸ ἴσον ἡμῖν δεῖ προσπίπτειν. ἐξῆς τε θεω-
ροῦμεν ταῦτα ἀπὸ τοῦ πρώτου καταρχόμενοι καὶ οὐκ ἐν
τῷ αὐτῷ, οὐδὲ μέρεσι μερῶν ἀπτόμεν'. ἀλλ' ἢ ἐν τῇ ἰδιό-
10 τητι τῇ ἑαυτῶν τὰ μετέθῃ καταμετροῦντα, τὰ πλείω πλείον
καὶ τὰ ἐλάττω ἑλαττον. ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ νομιστέον καὶ
59 τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ἐλάχιστον κεχρῆσθαι. μικρότητι γὰρ ἐκείνο
δηλον ὡς διαφέρει τοῦ κατὰ τὴν αἰσθησιν θεωρουμένου,
ἀναλογία δὲ τῇ αὐτῇ κέχρηται. ἐπεὶ περ καὶ ὅτι μέγεθος
15 ἔχει ἢ ἄτομος, κατὰ τὴν <τῶν> ἐνταῦθα ἀναλογίαν κατη-
γορήσαμεν, μικρόν τι μόνον μακρὰν ἐκβάλλοντες. ἔτι τε
τὰ ἐλάχιστα καὶ ἀμιγῇ πέρατα δεῖ νομίζειν τῶν μηκῶν,
τὸ καταμέτρημα ἐξ αὐτῶν πρώτων τοῖς μείζοσι καὶ ἐλάτ-
τοσι παρασκευάζοντα * τῇ διὰ λόγου θεωρίᾳ ἐπὶ τῶν
20 ἀοράτων. ἢ γὰρ κοινότης ἢ ὑπάρχουσα αὐτοῖς πρὸς τὰ

3 πάντῃ] B: om F | πάντος f πάντων s | ἔχομέν τινα G ||
4 μὲν τινα] μέντοι F | μεταβάντων libri || 5 ἔχων G | ἀλλ' ὅτε
(ἀλλοτε HPQ) libri γρ ἀλλ' ὅτι P²: corr. Cobetus | διὰ τὴν] τὴν
διὰ F | πρὸς ἐμφέρειαν FG || 6 διηθῶμεν F¹ | τι om F | ἐπὶ τὰδε
libri || 7 ἐπέκεινα FP¹Q ἐπ' ἐκεῖνα ceteri | ἴσον libri || 9 μέρεσι]
μέρους F | ἀπτόμεν P¹H² ἀπτομεν Q: ἀπτόμενα P²H¹ reliqui |
ἀλλῇ P ἀλλ' ἢ F ἀλλὰ f || 10 τῇ om F || 11 alterum καὶ
om f || 12 ἐλάχιστον] ἐσχατον F || 13 διαφέρει in ras. H δια-
φέροι Gf || 14 κεχρῆσθαι libri: corr. Gassendus || 15 ἢ ἄτομος
ἔχει Q | τῶν suppleui || 16 μακρὰν] μακρόν libri || 17 ἀμιγῇ
πέρατα (cf. Lucr. 1.599 sqq.) praedicantur de minimis | δεῖ μερίζειν
F | μηκῶν BP¹Q mg H: μικρῶν F μακρῶν GHP²T || 18 αὐτῶν
libri | πρώτων HPQ: πρώτον BFGf | ἐλάττωσι F || 19 hia-
tum indicant | διὰ λόγων G διαλόγων f || 20 ἢ ante ὑπάρ-
χουσα om H¹

σαι. πρὸς δὲ τούτοις οὐ δεῖ νομίζειν ἐν τῷ ὠρισμένῳ
 σώματι ἀπείρους ὄγκους εἶναι οὐδ' ὀπηλίκοις οὖν. ὥστε
 οὐ μόνον τὴν εἰς ἀπειρον τομὴν ἐπὶ τοῦλαττον ἀναιρε-
 τέον, ἵνα μὴ πάντα ἀσθενῇ ποιῶμεν κἀν ταῖς περιλήψεσι
 τῶν ἀθρόων εἰς τὸ μὴ ὄν ἀναγκαζώμεθα τὰ ὄντα θλίβον-
 5 τες καταναλίσκειν, ἀλλὰ καὶ τὴν μετάβασιν μὴ νομιστέον
 γενέσθαι ἐν τοῖς ὠρισμένοις εἰς ἀπειρον μηδ' ἐπὶ τοῦλατ-
 τον. οὔτε γάρ ὅπως, ἐπειδὴν ἀπαξ τις εἶπη ὅτι ἀπείροι 57
 ὄγκοι ἐν τινι ὑπάρχουσιν, οἱ ὀπηλικοί οὖν, ἔστι νοῆσαι·
 πῶς τ' ἂν ἔτι τοῦτο πεπερασμένον εἴη τὸ μέγεθος; πη- 10
 λικοί γάρ τινες δῆλον ὡς οἱ ἀπείροί εἰσιν ὄγκοι· καὶ οὗ-
 τοι ὀπηλικοί ἂν ποτε ὦσιν, ἀπειρον ἂν ἦν καὶ τὸ μέγεθος.
 ἄκρον τε ἔχοντος τοῦ πεπερασμένου διαληπτόν, εἰ μὴ καὶ
 καθ' ἑαυτὸ θεωρητόν, οὐκ ἔστι μὴ οὐ καὶ τὸ ἐξῆς τούτου
 15 τοιοῦτον νοεῖν καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἐξῆς εἰς τοῦμπροσθεν 15
 βαδίζοντι εἰς τὸ ἀπειρον ὑπάρχειν κατὰ <τὸ> τοιοῦτον

1 δεῖν f | ὠρισμένῳ H ὠρισμ[ένῳ] cum litura F || 2 οὐδὲ FH |
 ὀπηλίκος οὖν Q || 3 τοῦλατ[τον] cum ras. H | ἀναιρ[ε]τέον cum
 ras. B || 4 κἀν libri || 5 ἀθρόων B ἀτόμων F | ἀναγκαζό-
 μεθα BF || 7 μηδ' ἐπὶ Gassendus: μηδέ aut μὴ δὲ libri. dubito
 an μήτ' ἐπὶ τὸ μείζον μήτε Ep. scripserit | τοῦλατον H || 8 Ep.
 postquam doctrinae de atomorum magnitudine summam proposuit,
 iam primae propositioni (u. 1—2) rationem duplicem ita subiungit,
 ut utramque primum breuiter indicet (l. 8—10), dein singillatim
 conprobet, l. 10—12 cl. 8 οὔτε γάρ κτλ., 13 — p. 17, 1 cl. 10 πῶς
 τ' ἂν κτλ. | ὅπως om F | ἐπειδὴ F || 9 οἱ ἢ libri | ὀπηλικοῖσιν
 BFGP²f || 10 τε H | τοῦτο post πεπερασμένον conlocant FGf |
 πεπερασμένων f || 11 ὡς οἱ BP¹Q: ὡς FGHP²f | καὶ //// οὔτοι P |
 οὔτοι B: οὔτοι ἐξ ὧν ceteri libri. hoc ἐξ ὧν corrector antiquus
 loco uerborum καὶ οὔτοι legi uoluit || 12 οἱ πηλικοί F | ποτε om
 H¹ | ἀπείροι F | ἦν om f || 13 τε] τε ἦν F | ἔχοντες libri: corr.
 Gassendus | τοῦ πεπερασμένου BP¹Q τὸ ὑποπερασμένον f: τὸ ὑπὸ
 πεπερασμένου FP² πεπερασμένου H τὸ ὑποπεπερασμένον (-νου
 corr.) G || 14 θεωρητέον libri | ἔστιν H | μὴ οὐ BP¹Q: μὴ reli-
 qui | ἐξῆς F || 15 τοῦτο BF¹: οὕτω ceteri | κατὰ τὸ] κατὰ H¹ |
 εἰς] εἰ G | τὸ ἐμπροσθεν Gf || 16 βαδίζοντα libri βαδίζοντες F² |
 ἀπειρον] ἐμπροσθεν Gf | τὸ suppleuit Schneider

δντος, ἀλλὰ κατὰ μεταθέσεις. ὅθεν ἀναγκαῖον τὰ δὴ με-
 τατιθέμενα ἄφθαρτα εἶναι καὶ τὴν τοῦ μεταβάλλοντος φύ-
 σιν οὐκ ἔχοντα, ὄγκους δὲ καὶ σχηματισμοὺς ἰδίους· τοῦτο
 55 γὰρ καὶ ἀναγκαῖον ὑποτιθέναι· καὶ γὰρ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν
 5 μετασχηματιζομένοις κατὰ τὴν περιαιρέσιν τὸ σχῆμα ἐν-
 υπάρχον λαμβάνεται, αἱ δὲ ποιότητες οὐκ ἐνυπάρχουσιν
 ἐν τῷ μεταβάλλοντι, ὥσπερ ἐκεῖνο καταλείπεται, ἀλλ' ἐξ
 ὅλου τοῦ σώματος ἀπολλύμεναι. ἱκανὰ οὖν τὰ ὑπολειπό-
 μενα ταῦτα τὰς τῶν συγκρίσεων διαφορὰς ποιεῖν, ἐπει-
 10 δὴ περ ὑπολείπεσθαι γέ τινα ἀναγκαῖον, οὐκ εἰς τὸ μὴ ὄν
 φθεῖρεσθαι.

Ἄλλὰ μὴν οὐδὲ δεῖ νομίζειν πᾶν μέγεθος ἐν ταῖς
 ἀτόμοις ὑπάρχειν, ἵνα μὴ τὰ φαινόμενα ἀντιμαρτυρῇ· παρ-
 αλλαγὰς δὲ τινὰς μεγεθῶν νομιστέον εἶναι. βέλτιον γὰρ
 15 καὶ τούτου προσόντος τὰ κατὰ τὰ πάθη καὶ τὰς αἰσθή-
 55 σεις γινόμενα ἀποδοθήσεται. πᾶν δὲ μέγεθος ὑπάρχειν
 οὔτε χρησιμὸν ἐστὶ πρὸς τὰς τῶν ποιότητων διαφορὰς,
 ἀφίχθαι τε ἅμ' ἔδει καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁρατὰς ἀτόμους· ὃ οὐ
 θεωρεῖται γινόμενον, οὐδ' ὅπως ἂν γένοιτο ἐστὶν ἐπινοή-

20 1 μεταθέσεις. ἐν πολλοῖς· τινῶν δὲ καὶ προσόδους καὶ
 ἀφόδους VABIA LECTIO

19 γένοιτο ὁρατὴ ἀτομος GLOSSEMA }

1 κατὰ //// μεταθέ[σεις] cum ras. F | δὴ] μὴ libri, del. H. Wei-
 lius || 4 ὑπομένειν· libri || 5 μετασχηματιζομένοις H¹ σχημα-
 τιζομένοις F | προαίρεσιν Gf mg P² || 6 ποιότητητες οὐδὲν ὑπάρ-
 χουσιν B || 7 ἐκεῖν[ο] F || 8 ἀπολλύμενα B || 10 οὐκ] καὶ
 libri || 12 μὴν οὐδὲ ([οὐδ' B) αἰ libri μηδὲ αἰ Gf: corr. Gas-
 sendus | νομ[ι]ζειν B || 13 ἀντιμαρτυρεῖν B || 14 νομιστέον .. ναι
 cum hiata Q || 15 τούτου] τούτοις Gf, mg γρ P² | προσόντος κατὰ
 τὰ f || 16 γινόμενα B | ὑπάρχον libri || 18 ἀφίχθαι F | τε ἀμέλει
 (ἀμέλλει H¹) libri τε ἂν ἔδει ci. H. Weilius | ὃ οὐ] ὃ Gf || 19 οὐθ'
 ὅπως libri | ἐστὶν libri: corr. Cobetus

20 ἐν πολλοῖς BFHPQs: ἐκ πολλοῦ Gf | προσόδους eraso et
 supra primam et ultimam uocalem accentu P πρὸς ὅλους B || 21 ἐφώ-
 δους f ἀφ' ὅλου B. cum additamento hic loci profecto non genuino
 cf. Lucretius II 770. ceterum 20 ἐν — 1. 1 μετατιθ. mg F¹ supplet

γάρ ἀναφερομένης τινὸς ἐκείθεν συμπαθείας οὐκ ἂν γέ- 53
 νοιτο ἢ τοιαύτη ἐπαίσθησις. οὐκ αὐτὸν οὖν δεῖ νομίζειν
 τὸν ἄερα ὑπὸ τῆς προεμένης φωνῆς ἢ καὶ τῶν ὁμογε-
 νῶν σχηματίζεσθαι (πολλὴν γὰρ ἔνδειαν ἔξει τοῦτο πά-
 σχειν ὑπ' ἐκείνης), ἀλλ' εὐθύς τὴν γινομένην πληγὴν ἐν 54
 ἡμῖν, ὅταν φωνὴν ἀφίωμεν, τοιαύτην ἐγκλισιν ὄγκων τινὸς
 ρεύματος πνευματώδους ἀποτελεστικὴν ποιείσθαι, ἢ τὸ
 πάθος τὸ ἀκουστικὸν ἡμῖν παρασκευάζει. Καὶ μὴν καὶ τὴν
 ὁσμὴν νομιστέον, ὥσπερ καὶ τὴν ἀκοὴν οὐκ ἂν ποτε οὐ-
 θέν πάθος ἐργάσασθαι, εἰ μὴ ὄγκοι τινὲς ἦσαν ἀπὸ τοῦ 10
 πράγματος ἀποφερόμενοι σύμμετροι πρὸς τὸ τοῦτο τὸ
 αἰσθητήριον κινεῖν, οἱ μὲν τοῖοι τεταραγμένως καὶ ἄλλο-
 τρίως, οἱ δὲ τοῖοι ἀταράχως καὶ οἰκείως ἔχοντες.

Καὶ μὴν καὶ τὰς ἀτόμους νομιστέον μηδεμίαν ποιό- 54
 τητα τῶν φαινομένων προσφέρεσθαι πλὴν σχήματος καὶ 15
 βάρους καὶ μεγέθους καὶ ὅσα ἐξ ἀνάγκης σχήματι συμφυῇ
 ἐστὶ. ποιότης γὰρ πᾶσα μεταβάλλει· αἱ δὲ ἄτομοι οὐδὲν
 μεταβάλλουσιν, ἐπεὶ δὲ περ δεῖ τι ὑπομένειν ἐν ταῖς δια-
 λύσεσι τῶν συγκρίσεων στερεὸν καὶ ἀδιάλυτον, ὃ τὰς
 μεταβολὰς οὐκ εἰς τὸ μὴ ὂν ποιήσεται οὐδ' ἐκ τοῦ μὴ 20

2 [ἐπ]αίσθησις litteris primis m. 2 adiectis B | οὖν om G ||
 3 τῆς ροιμένης G | ἢ] εἰ B || 4 ἔνδειαν ἔξει FGP²f: [ἐρ]δειαν
 ἔ[ξει] in lacuna deinceps a m. 2 et 3 expleta B ἐ•δειαν εἔει P¹
 ἐ[ν]δ[ι]αν [ἔχει] cum lituris Q ἔνδειαν ἔχει H | πάσχω B²GHPQf
 πάσχον B¹F: corr. Meibomius || 6 ἐγκλισιν] ἐκλήθην B ἐκλήθην
 QH² ἐκ•••••ν P¹: ἐκ FGHP²f | ὄγκων τινὸς B ὄγκων τινῶν P¹Q:
 τινῶν ὄγκων FGHP²f || 7 ἀποτελεστικῶν libri | ἢ τὸ FQ εἴτα H ||
 8 ἡμῖν om F || 9 ante ὥσπερ versus propter dittographiam erasus
 in F | οὐθέν πάθος] πάθος οὐθέν FGf || 10 ἐργάζεσθαι F || 11 πρὸς
 τὸ FGf: πρὸς BHPQ || 14 καὶ ante τὰς om H¹ | νομισθέν sed in
 mg corr. H || 15 π[λὴν] cum ras. H || 16 σχήματος libri: corr.
 Kuehnii | συμφυῇ Q καὶ συμφυῇ GP² || 17 ἐστὶν H | οὐδὲν f:
 οὐδέ libri scripti || 18 δεῖ] αἰεί FGf γρ P² | [ὑ]πομένειν littera a
 m. 2 suppleta B ὑπομένει FGf γρ P² | διαλύσεσιν H || 19 συ•••••ων
 cum fenestra B | καὶ om F || 20 οὐδέ H

τό τε διημαρτημένον οὐκ ἂν ὑπῆρχεν, εἰ μὴ ἐλαμβάνομεν
καὶ ἄλλην τινὰ κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς συνημμένην μὲν
(τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ), διάληψιν δὲ ἔχουσιν· κατὰ δὲ
ταύτην, ἐάν μὲν μὴ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ ἀντιμαρτυρηθῇ, τὸ
1 ψεῦδος γίνεται· ἐάν δὲ ἐπιμαρτυρηθῇ ἢ μὴ ἀντιμαρτυρηθῇ,
52 τὸ ἀληθές. καὶ ταύτην οὖν σφόδρα γε δεῖ τὴν δόξαν κατ-
έχειν, ἵνα μὴτε τὰ κριτήρια ἀναιρῇται τὰ κατὰ τὰς ἐναρ-
γείας μὴτε τὸ διημαρτημένον ὁμοίως βεβαιούμενον πάντα
συνταράττει.

10 Ἄλλὰ μὴν καὶ τὸ ἀκούειν γίνεται ρεύματός τινος
φερομένου ἀπὸ τοῦ φωνούντος ἢ ἡχοῦντος ἢ ψοφούντος
ἢ ὅπως δὴ ποτε ἀκουστικὸν πάθος παρασκευάζοντοξ. τὸ
δὲ ρεῦμα τοῦτο εἰς ὁμοιομερεῖς ὄγκους διασπείρεται, ἅμα
τινὰ διασώζοντας συμπάθειαν πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐνό-
15 τητα ἰδιότροπον διατείνουσιν πρὸς τὸ ἀποστεῖλαν, καὶ
τὴν ἐπαίσθησιν τὴν ἐπ' ἐκείνου ποιοῦντας, εἰ δὲ μὴ
γε, τὸ ἔξωθεν μόνον ἐνδηλον παρασκευάζοντας· ἄνευ

4 ταύτην τὴν συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διά-
ληψιν δὲ ἔχουσιν. GLOSSEMA

20 16 ἐκείνου ὡς τὸ στόμα GLOSSEMA u. 15 τὸ ἀποστεῖλαν

1 τό τε] τὸ δὲ libri, ac τὸ δὲ ἡμαρτημένον G | ἐλαμβάνωμεν B ||
2 μὲν libri: dativum necessarium ex glossematis p. 12, 13 et 13, 4 sup-
plevi | μὲν . . . 3 ἔχουσιν in rasura H || 3 διάλειψιν Ff | κατὰ . . .
ἔχουσιν (schol.) om f || 4 ἐπιμαρτυρηθῇ B ἐμαρτυρηθῇ H¹ | ἢ ἀν-
τιμαρτυρηθῇ om. addit mg H || 5 γίνεται] εἶναι γίνεται H | ἐπι-
μαρτυρηθῇ et ἀντιμαρτυρηθῇ B | μὴ om FG || 6 σφόδρα γε δεῖ]
δεῖ σφόδρα F || 7 ἀναιρῇται F | τὰς] τῆς F | ἐνεργείας libri: corr.
Gassendus || 8 βεβαιούμενον] μαρτυρούμενον F | πάντας B || 9 συν-
ταράττει BF συνταράττειν H || 10 τὸ om f | πνεύματός τινος libri:
corr. Gassendus || 11 [ἡχ]οῦντος F || 12 κατασκευάζοντος FP²f ||
13 ὄγκους om f | κατασπείρεται F || 14 τινὰς HQ | διασώζ[ο]ν
τὰς H διασώζοντα B διασώζουσα F | ἐμπαθείας H | ἐνότητα Q ||
15 ἰδι[ό]τροπ[ον] B | διατείνουσα B | ἀποστεῖλαν H ἀποστεῖλαι G ||
16 ἐπ' ἂπ' Gs | ποιοῦσαν et 17 παρασκευάζουσιν libri

18 διάλειψιν F || 19 ἔχουσιν HP² ἔχουσαι F: ἐχούσης BGP¹Q |
20 ὡς τὸ (sic BP¹Q: ὡς τὰ ceteri) πολλὰ libri

χρόων τε καὶ ὁμοιομόρφων κατὰ τὸ ἐναρμόττον μέγεθος
 εἰς τὴν ὄψιν ἢ τὴν διάνοιαν, ὡκέως ταῖς φοραῖς χρωμέ-
 νων, εἴτα διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν τοῦ ἐνός καὶ συνεχοῦς 50
 τὴν φαντασίαν ἀποδιδόντων καὶ τὴν συμπάθειαν ἀπὸ τοῦ
 ὑποκειμένου σωζόντων κατὰ τὸν ἐκεῖθεν σύμμετρον ἐπε- 5
 ρεισμὸν ἐκ τῆς κατὰ βάθος ἐν τῷ στερεμνίῳ τῶν ἀτόμων
 πάλσεως. καὶ ἦν ἂν λάβωμεν φαντασίαν ἐπιβλητικῶς τῇ
 διανοίᾳ ἢ τοῖς αἰσθητηρίοις εἴ τε μορφῆς εἴ τε συμβεβηκό-
 των, μορφὴ ἐστὶν αὕτη τοῦ στερεμνίου, γινομένη κατὰ τὸ
 ἐξῆς πύκνωμα ἢ ἐγκατάλειμμα τοῦ εἰδύλου. τὸ δὲ ψεῦδος 10
 καὶ τὸ διημαρτημένον ἐν τῷ προσδοξαζομένῳ ἀεὶ ἐστὶν
 <ἐπὶ τοῦ προσμένοντος> ἐπιμαρτυρηθῆσεσθαι ἢ μὴ ἀντι-
 μαρτυρηθῆσεσθαι, εἴτ' οὐκ ἐπιμαρτυρουμένου <ἢ ἀντιμαρ-
 τυρουμένου>· ἢ τε γὰρ ὁμοιότης τῶν φαντασμάτων οἷον ἢ 51
 ἐν εἰκόνι λαμβανομένων ἢ καθ' ὕπνους γινομένων ἢ κατ' 15
 ἄλλας τινὰς ἐπιβολὰς τῆς διανοίας ἢ τῶν λοιπῶν κριτη-
 ρίων οὐκ ἂν ποτε ὑπῆρχε τοῖς οὐσί τε καὶ ἀληθέσι προσ-
 αγορευομένοις, εἰ μὴ ἦν τινα καὶ τοιαῦτα προσβαλλόμενα·

13 ἐπιμαρτυρουμένου κατὰ τινὰ κίνησιν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς
 συνημμένην τῇ φανταστικῇ ἐπιβολῇ, διάλειψιν δὲ ἔχουσιν, καθ' 20
 ἣν τὸ ψεῦδος γίνεται. GLOSSEMA ex 51 p. 13, 2 sq. petitum

1 ὁμοιομόρφων B || 2 μορφαῖς, sed mg φοραῖς H || 4 ἀπο-
 διδόντος ei 5 σώζοντος libri || 6 ἐκ τῆς] ἐν τοῖς H || 7 π[άλσεως]
 cum ras. B, G: πλάσεως ceteri | ἂν λάβωμεν Gs: ἀναλάβωμεν reliqui ||
 8 τοῖς στερεμνίοις, sed mg τοῖς αἰσθητηρί(οις) F || 10 πύκνωμα G |
 ἐγκατάλειμμα τοῦ f: ἐγκαταλείμματος FG ἐνκαταλείμματος B ἐγ-
 καταλήμματος HPQ | εἰδύλων H || 12 hiatus suppleui | ἐπι-
 μαρτυρηθῆσεσθαι B ἐπιμαρτυρήσεσθαι F | ἢ μὴ ἀντιμαρτ. om Hf,
 suppleuit mg H | μὴ om F | ἀντιμαρτυρηθῆσεσθαι B ἀντιμαρτυρή-
 σεσθαι F || 13 alterum colon supplendum erat || 14 οἷον ἢ] οἷονεἰ
 libri || 15 λαμβανομέν[ων] cum ras. B | γινομένου BP'Q | κατὰ
 ἄλλας BG || 18 τοιαῦτα Gassendus: ταῦτα libri | προσβαλλόμενα]
 πρὸς δ (ἢ F) βάλλομεν libri

19 κατὰ τὴν ἀκίνητον libri || 20 [φαν]ταστικῇ F | διάλειψιν F |
 ἐχούση libri: corr. Gassendus

μηθὲν ἀνतिकόπτειν ἢ ὀλίγα ἀνतिकόπτειν, πολλαῖς δὲ καὶ
 48 ἀπείροις εὐθύς ἀνतिकόπτειν τι. πρὸς τε τούτοις, ὅτι ἡ γέ-
 νεσις τῶν εἰδώλων ἅμα νοήματι συμβαίνει. καὶ γὰρ ρεύσις
 ἀπὸ τῶν σωμάτων τοῦ ἐπιπολῆς συνεχῆς, οὐκ ἐπίδηλος
 5 τῇ μειώσει διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν, σῶζουσα τὴν ἐπὶ
 τοῦ στερεμνίου θέσιν καὶ τάξιν τῶν ἀτόμων ἐπὶ πολὺν
 χρόνον, εἰ καὶ ἐνίοτε συγχεομένη ὑπάρχει, καὶ συστάσεις
 ἐν τῷ περιέχοντι ὁξεῖται διὰ τὸ μὴ δεῖν κατὰ βάθος τὸ
 συμπλήρωμα γίνεσθαι, καὶ ἄλλοι δὲ τρόποι τινὲς γεννητι-
 10 καὶ τῶν τοιούτων φύσεών εἰσιν. οὐθὲν γὰρ τούτων ἀντι-
 μαρτυρεῖται ταῖς αἰσθήσεσιν, ἂν βλέπη τις τινα τρόπον
 τὰς ἐναργείας, τίνα καὶ τὰς συμπαθείας ἀπὸ τῶν ἔξωθεν
 πρὸς ἡμᾶς ἀνοίσει.

49 Δεῖ δὲ καὶ νομίζειν, ἐπεισιόντος τινὸς ἀπὸ τῶν ἔξω-
 15 θεν τὰς μορφὰς ὁρᾶν ἡμᾶς καὶ διανοεῖσθαι· οὐ γὰρ ἂν
 ἐναποσφραγίσαιτο τὰ ἔξω τὴν ἑαυτῶν φύσιν τοῦ τε χρώ-
 ματος καὶ τῆς μορφῆς διὰ τοῦ ἀέρος τοῦ μεταξὺ ἡμῶν
 τε κακείνων οὐδὲ διὰ τινῶν ἀκτίνων ἢ οἴων δὴ ποτε ρευ-
 μάτων ἀφ' ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνα παραγνομένων οὕτως, ὥς
 20 τύπων τινῶν ἐπεισιόντων ἡμῖν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ὁμο-

1 μηθὲν G | ἢ ὀλίγα ἀντικ. om BG || 3 νοήματα G || 4 τῶν |
 τῆς (om. τοῦ) f | ἐπιπολῆς f: ἐπὶ πολλῆς libri sed ἐπιπολλῆς P² |
 συνεχῆς mg P²: συνοχῆς libri συνοχῆ f | οὐκ ἐπίδηλος om Ff || 5 τῇ
 μειώσει] σημειώσει BGHPQ ἢ μειώσει Ff mg P² | ἀναπλήρωσιν f |
 σώζου τὴν P¹Q || 7 ὑπάρχει om. supplet mg H || 9 γεννητικοὶ F ||
 10 εἰσι· F | ἀντιμαρτυρεῖ BGHPQf μαρτυρεῖ F: corr. etiam H, Wei-
 lius || 11 βλέπουσα τις F || 12 ἐναργείας libri: corr. Gassendus |
 τίνα] ἴνα libri | συνηθείας f || 13 ἀνοίσει B: ἀνοίση FHPQ ἀνεισι:
 G ἀνοίση . εἰ (omisso statim δέ) f || 14 ἐπεισιόντος F ἐπιστάντος
 BG | ἔξω F || 15 καὶ om F | γὰρ ἂ μὲν (γὰρ ἂν Gf) ἀποσφρα-
 γίσαιτο libri: em. Cobetus || 16 φύσι· B || 17 διὰ] καὶ f om Q¹ ||
 18 τε ἐκείνων H¹ | οὐδέ] οὔτε B | τινῶν] τῶν libri | οἴωνδῆποτε
 HP²f οἶον δῆποτε F: ὡν δῆποτε BGP¹Q || 19 ἐκείνου ex ἐκεῖνα
 corr F | παραγενομένων BFG || 20 ἐπισ[ι]όντων cum litura F
 ἐπεισιόντων G | ἡμ[ι]ν B | ὁμοχρῶν Rossius commentt. Laert.
 p. 274: ἀπὸ χρωῶν libri

θέσιν καὶ βάσιν διατηροῦσαι, ἣν περ καὶ ἐν τοῖς στερεο-
μνίοις εἶχον· τούτους δὲ τοὺς τύπους εἶδωλα προσαγο-
ρεύομεν. καὶ μὴν καὶ ἡ διὰ τοῦ κενοῦ φορά κατὰ μηδε-
μίαν ἀπάντησιν τῶν ἀντικοψόντων γινομένη πᾶν μήκος
περιληπτὸν ἐν ἀπερινοήτῳ χρόνῳ συντελεῖ. βράδους γάρ 8
καὶ τάχους ἀντικοπή καὶ οὐκ ἀντικοπή ὁμοίωμα λαμβάνει.
οὐ μὴν οὐθ' ἅμα κατὰ τοὺς διὰ λόγου θεωρητοὺς χρό- 47
νους καὶ τὸ φερόμενον σῶμα ἐπὶ τοὺς πλείους τόπους
ἀφικνεῖται (ἀδιανόητον γάρ καὶ τοῦτο), οὐτ' ἀφικνούμενον
ἐν αἰσθητῷ χρόνῳ ὅθεν δῆποθεν τοῦ ἀπείρου οὐκ ἔξ οὐ 10
ἂν περιλάβωμεν τὴν φοράν τόπου ἔσται ἀφιστάμενον·
ἀντικοπή γάρ ὁμοιον ἔσται, κἂν μέχρι τοσούτου τὸ τάχος
τῆς φορᾶς μὴ ἀντικόπτον καταλίπωμεν. χρήσιμον δὲ καὶ
τοῦτο κατασχεῖν τὸ στοιχείον. εἶθ' ὅτι τὰ εἶδωλα ταῖς
λεπτότησιν ἀνυπερβλήτοις κέχρηται, οὐθὲν ἀντιμαρτυρεῖ 15
τῶν φαινομένων· ὅθεν καὶ τάχῃ ἀνυπερβλήτα ἔχει, πάντα
πόρον σύμμετρον ἔχοντα πρὸς τῷ (τῷ) ἀπείρῳ αὐτῶν

1 βάσιν] τάξιν Gassendus ut p. 11, 6 || 3 φορά] διαφορά G ||
4 ἀντικοψόντων libri || 5 βράδους BGH¹P¹Q: βραδύτης FH¹P¹f ||
7 οὐθ'] οὐδὲ libri | διαλόγου PQ om F || 8 καὶ τὸ] κατὰ τὸ libri |
σῶμα om f || 9 οὐτ' ἀφικνούμενον] συναφικνούμενον BFGPQf
συναφικνεῖσθαι H || 10 δῆποτε Ff | οὐκ om f || 11 περιλάβο-
μεν F | τὴν φοράν om H | τόπος f || 12 ἀντικοπή F -πὴν f |
τοσούτου] τοῦτου BG | τὸ om H || 13 φ[ορᾶς] hiatus expluit B³
φθορᾶς f | ἀντικοπεον B ἀντικοπέον GHP¹Q ἀντικοπτέον FP¹f, an
ἀντίκοπον? | καταλίπωμεν . . . 14 εἶδωλα] . . λίπτω μὲν χρήσ . . [δὴ
καὶ τοῦτο καί] . . [τὸ στοιχείον εἶθ'] . . τὰ εἶδωλα sic B fenestris
quantum cancellis saepi m. 2 clausis | καταλίπωμεν om f | δὴ] δέ
F¹H¹ || 14 εἶθ' FPQ: εἶθ' B³GHf | τὰ] τὰ χρηστὰ G || 15 ἀνυπερβλή-
τως BG | οὐθὲν BHPQ: ὅθεν FGf γρ ὧ (uolebat ὧ οὐθὲν) mg P ||
16 ὅθεν] ἢ ὅθεν Fx ἢ ὅτι f | τάχει G | ἀπέρβλητα (corr. in mg) H ||
17 πρὸς τῷ libri: articulum geminauit Meibomius | τῷ ἀπείρῳ αὐ-
τῶν simulacrorum quae tam tenui filo texturaeque rara praedita sint,
facile ut quasuis penetrare queant res (Lucr. IV 191 sqq.). hoc
quomodo πολλοῖς καὶ ἀπείροις scriptor opponat, intellegas ex Lucr.
IV 70 et multo citius, quanto minus indupediri pauca queant |
αὐτῶν om F

45 Ἡ τοσαύτη δὴ φωνὴ τούτων πάντων μνημονευομένων τὸν ἱκανὸν τύπον ὑποβάλλει <ταῖς περὶ> τῆς τῶν ὄντων φύσεως ἐπινοίαις.

Ἄλλὰ μὲν καὶ κόσμοι ἄπειροι εἰσὶν οἱ θ' ὅμοιοι τού-
5 τῃ καὶ οἱ ἀνόμοιοι. αἱ τε γὰρ ἄτομοι ἄπειροι οὔσαι, ὡς
ἄρτι ἀπεδείχθη, φέρονται καὶ πορρωτάτω. οὐ γὰρ καταν-
ήλυνται αἱ τοιαῦται ἄτομοι, ἐξ ὧν ἂν γένοιτο κόσμος ἢ
ὕφ' ὧν ἂν ποιηθεῖν, οὔτ' εἰς ἓνα οὔτ' εἰς πεπερασμένους,
οὔθ' ὅσοι τοιοῦτοι οὔθ' ὅσοι διάφοροι τούτοις. ὥστε
10 οὐδὲν τὸ ἐμποδοστατήσόν ἐστι πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν
κόσμων.

46 Καὶ μὲν καὶ τύποι ὁμοιοσχήμονες τοῖς στερεμνίοις
εἰσὶ, λεπτότησιν ἀπέχοντες μακρὰν τῶν φαινομένων. οὔτε
γὰρ ἀποστάσεις ἀδυνατοῦσιν ἐν τῷ περιέχοντι γίνεσθαι
15 τοιαῦται οὔτ' ἐπιτηδειότητες πρὸς κατεργασίας τῶν κοι-
λωμάτων καὶ λειοτήτων γίνεσθαι, οὔτε ἀπόρροιαί τὴν ἐξῆς

τινα περὶ τὰς ἀτόμους εἶναι πλὴν σχήματος καὶ μεγέθους καὶ βάρους· τὸ δὲ χρῶμα παρὰ τὴν θέσιν τῶν ἀτόμων ἀλλάττεσθαι ἐν ταῖς δώδεκα στοιχειώσεσι φησί. πᾶν τε μέγεθος μὴ εἶναι περὶ
20 αὐτάς [cf. infra 55]· οὐδέποτε γοῦν ἄτομος ὡφθῇ αἰσθήσει [cf. 56].
SCHOLIION

1 ἡ τοσαύτη δὴ BPQ ἡ τοσαύτη δὲ G: αὕτη δ' ἡ FHf, γρ mg P² | τούτων suspectum, ceterum cf. § 68 || 2 ἀποβάλλει H¹ | ταῖς περὶ inserui || 3 ἐπινοίας f || 4 εἰσὶ F | οἱθ' B²GHPQ: εἰθ' B³Ff | τοῦτο B || 5 καὶ οἱ GHPQ καὶ BF: εἴτ' f | οὔσαι ὡς εἴρηται καὶ (om. φέρονται) F || 6 κατηνάλωνται FP²f || 7 ἐξ οὐ f || 9 ὅσοι διάφοροι Q || 10 ἐμποδοστατήσων GQ mg H ἐμποδοστατήσων B: ἐμποδίζον FHf et in ampliore litura P² | ἀπειρίαν G | τῶν] τῶν τοιοῦτων FHP²f || 12 τοῖς] ταῖς P³H || 14 συστάσεις I. Lachelier *revue de philol.* t. p. 265 ut p. 11, 7 non recte || 15 οὔτε Ff | ἐπιτηδειότατες (sed η super a scr.) F | πρὸς] τοὺς BP²Q mg H: τὰς FHP²f ταῖς G | κατ' ἐργασίας P¹Q κατεργασίαις G || 16 καὶ λεπτοτήτων libri | γίνεσθαι suspectum

18 παρὰ] περὶ HQ || 19 δώδεκα Ff: ἱβ ceteri || 20 γοῦν] οὖν f

οὐχ ἀπλῶς ἄπειροι ἀλλὰ μόνον ἀπερίληπτοι. Κινούνται 43
 τε συνεχῶς αἱ ἄτομοι τὸν αἰῶνα * * καὶ αἱ μὲν εἰς μα-
 κρὰν ἀπ' ἀλλήλων διιστάμεναι, αἱ δὲ αὐτὸν τὸν παλμὸν
 ἴσχουσιν, ὅταν τύχῃσιν τῇ περιπλοκῇ κεκλιμέναι ἢ στεγα-
 ζόμεναι παρὰ τῶν πλεκτικῶν. ἢ τε γὰρ τοῦ κενοῦ φύσις 44
 ἢ διορίζουσα ἐκάστην αὐτὴν τοῦτο παρασκευάζει, τὴν ὑπέ-
 ρεισιν οὐχ οἷα τε οὕσα ποιεῖσθαι· ἢ τε στερεότης ἢ ὑπάρ-
 χουσα αὐταῖς κατὰ τὴν σύγκρουσιν τὸν ἀποπαλμὸν ποιεῖ,
 ἐφ' ὅποσον ἂν ἡ περιπλοκὴ τὴν ἀποκατάστασιν ἐκ τῆς
 συγκρούσεως διδῷ. ἀρχὴ δὲ τούτων οὐκ ἔστιν, αἰδίων 10
 τῶν ἀτόμων οὐσῶν καὶ τοῦ κενοῦ.

1 ἀπερίληπτοι. οὐδὲ γὰρ φησιν ἐνδοτέρῳ [infra § 56] εἰς
 ἄπειρον τὴν τομὴν τυγχάνειν, λήγειν δέ, ἐπειδὴ αἱ ποιότητες με-
 ταβάλλονται, εἰ μέλλει τις μὴ καὶ τοῖς μεγέθεσιν ἀπλῶς εἰς ἄπει-
 ρον αὐτὰς ἐκβάλλειν [cf. § 57]. *SCHOLIUM*

15

2 αἱ ἄτομοι. φησὶ δ' ἐνδοτέρῳ [infra § 61] καὶ ἰσοταχῶς
 αὐτὰς κινεῖσθαι τοῦ κενοῦ τὴν εἶναι ὁμοίαν παρεχομένου καὶ τῇ
 κουφοτάτῃ καὶ τῇ βαρυτάτῃ. *SCHOLIUM*

11 τοῦ κενοῦ. φησὶ δ' ἐνδοτέρῳ [infra § 54] μηδὲ ποιότητά

1 ἀπερίληπτοι BGHs, γρ P² mg: ἀπερίληπτοι P¹Q ἀπειρία
 ληπτοὶ FP²f || 2 τὸν αἰῶνα] εἰς τὸν αἰῶνα mg H, s | *hiatum scho-*
lion instrictum procreavit. duplex enim motus distinguendus erat,
is quo atomi pondere suo deorsum feruntur et is qui collisione
gignitur, qui nunc solus respicitur. vide Lucr. II 83 sqq. | εἰς debebat
Gassendus || 3 διιστάμεναι B | αἱ δὲ τὸν ἀποπαλμὸν ci. Schnei-
derus | αὐτὸν] fort. αὐ || 4 ἴσχουσαι conicias, uereor ut recte |
τὴν περιπλοκὴν libri || 5 παρὰ G neque aliud π² F testatur: περὶ
BHPQf | πλεκτικῶν F || 6 αὐτὴν libri integri: αὐτῶν G ut cani.
Schneider ἄτομον Meibomius || 7 στερεότης P¹Q | ἡ πάρχουσα G ||
8 αὐτοῖς F | σύγκρουσιν B σύγκρισιν articulo omisso f || 9 περι-
πλ[ο]κῇ cum litura B || 10 συγκρούσεως B¹ | fort. οὐκ ἔστιν (οὐδὲ
τέλος) | αἰτίων libri, nisi quod αἰτίων P¹Q: corr. Henr. Weilius
 13 ἄπειρα H | λήγειν] λέγει libri: λήγει CFHermannus *afschne-*
f. d. alterthumsw. 1834 p. 110 || 14 μέλλοι BG | ἀπλῶς om F ||
 16 δ' BG: δὲ FHPQ δὲ παρεχομένου f || 17 κινεῖν f | εἶναι aut
 εἶν (sic P¹Q) libri: corr. Kuehnus | παρεχομένου ὁμοίαν F | παρε-
 χομένου κ. τ. κουφ. om f

ἀμετάβλητα, εἴπερ μὴ μέλλει πάντα εἰς τὸ μὴ ὄν φθαρῆ-
σεσθαι ἄλλ' ἰσχύειν τι ὑπομένειν ἐν ταῖς διαλύσεσι τῶν
συγκρίσεων, πλήρη τὴν φύσιν ὄντα, οὐκ ἔχοντα ὅπη ἢ
ὅπως διαλυθήσεται. ὥστε τὰς ἀρχὰς ἀτόμους ἀναγκαῖον
5 εἶναι σωμάτων φύσεις.

Ἄλλὰ μὴν καὶ τὸ πᾶν ἄπειρόν ἐστι. τὸ γὰρ πεπε-
ρασμένον ἄκρον ἔχει· τὸ δὲ ἄκρον παρ' ἑτερόν τι θεω-
ρεῖται. ὥστε οὐκ ἔχον ἄκρον πέρας οὐκ ἔχει· πέρας δὲ
οὐκ ἔχον ἄπειρον ἂν εἴη καὶ οὐ πεπερασμένον. Καὶ μὴν
10 καὶ τῷ πλήθει τῶν σωμάτων ἄπειρόν ἐστι τὸ πᾶν καὶ
42 τῷ μεγέθει τοῦ κενοῦ. εἴ τε γὰρ ἦν τὸ κενὸν ἄπειρον,
τὰ δὲ σώματα ὠρισμένα, οὐδαμοῦ ἂν ἔμενε τὰ σώματα,
ἀλλ' ἐφέρετο κατὰ τὸ ἄπειρον κενὸν διεσπαρμένα, οὐκ
ἔχοντα τὰ ὑπερείδοντα καὶ στέλλοντα κατὰ τὰ ἀνακοπὰς.
15 εἴ τε τὸ κενὸν ἦν ὠρισμένον, οὐκ ἂν εἶχε τὰ ἄπειρα σώ-
ματα ὅπου ἐνέστη.

Πρὸς τε τούτοις τὰ ἄτομα τῶν σωμάτων καὶ μεστά,
ἐξ ὧν καὶ αἱ συγκρίσεις γίνονται καὶ εἰς ἃ διαλύονται,
ἀπερίληπτά ἐστι ταῖς διαφοραῖς τῶν σχημάτων· οὐ γὰρ
20 δυνατόν γενέσθαι τὰς τοσαύτας διαφορὰς ἐκ τῶν αὐτῶν
σχημάτων περιειλημμένων. Καὶ καθ' ἐκάστην δὲ σχημά-
τισιν ἀπλῶς ἄπειροί εἰσιν αἱ ὁμοίαι, ταῖς δὲ διαφοραῖς

1 μέλλοι GH et fort. F || 2 ἰσχύοντα ὑπομένειν libri || 3 ὄντα] ὄταν libri: ὄντα, καὶ Meibomius || 4 δια[λυ]θήσεται cum litora rec B | ἀναγκαίως BG || 5 φύσεις] τὰς φύσεις G || 6 τὸ πᾶν ... 7 ἔχει rubrica Lucreti ad l 951 p. 249 Lachm. || 7 sq. cf. Philod. π. σημ. p. 31 Gomp. | τὸ δὲ FHPQf: τὸ γὰρ BG || 8 ὥστε τὸ οὐκ f | ἔχον scilicet τὸ πᾶν, quod disputatur || 9 καὶ μὴν omissum supplet mg H || 12 οὐδαμοῦ P¹Q | ἀνέμενε B || 13 ἀλλὰ BG || 14 καὶ om G | συστέλλοντα mg rec B Sambucus συτέλλοντα G || 16 ἐνέστη BFGP²f: ἐνεστι HP¹Q || 17 πρὸς τε FHPQf: πρὸς BG || 18 συγκρίσεις pt B || 20 τὰς om F | αὐτῶν om Gf || 21 περιειλημμένον sed ω sscr F | σχημάτησιν BF || 22 αἱ ὁμοίαι BG αἱ ὁμοίαι PQ² αἱ ὁμαῖαι H: ἄτομοι Ff, γρ P² mg

διελύετο. Καὶ μὴν καὶ τὸ πᾶν αἰεὶ τοιοῦτον ἦν οἶον νῦν ἔστι, καὶ αἰεὶ τοιοῦτον ἔσται. οὐθὲν γάρ ἐστιν εἰς ὃ μεταβαλεῖ. παρὰ γὰρ τὸ πᾶν οὐθὲν ἐστιν, ὃ ἂν εἰσελθὼν εἰς αὐτὸ τὴν μεταβολὴν ποιήσαι.

Ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ πᾶν ἐστι <σώματα καὶ τόπος>· σώματα μὲν γὰρ ὡς ἔστιν, αὐτὴ ἡ αἴσθησις ἐπὶ πάντων μαρτυρεῖ, καθ' ἣν ἀναγκαῖον τὸ ἄδηλον τῷ λογισμῷ τεκμαίρεσθαι, ὥσπερ προεῖπον. τόπος δὲ εἰ μὴ ἦν, ὃν κε- 40 νὸν καὶ χώραν καὶ ἀναφῇ φύσιν ὀνομάζομεν, οὐκ ἂν εἶχε τὰ σώματα ὅπου ἦν οὐδὲ δι' οὗ ἐκινεῖτο, καθάπερ φαίνεται κινούμενα. παρὰ δὲ ταῦτα οὐθὲν οὐδ' ἐπινοηθῆναι δύναται οὔτε περιληπτικῶς οὔτε ἀναλόγως τοῖς περιληπτοῖς, ὅσα καθ' ὅλας φύσεις λαμβάνομεν καὶ μὴ ὡς τὰ 10 τούτων συμπτώματα ἢ συμβεβηκότα λέγομεν. Καὶ μὴν καὶ τῶν σωμάτων τὰ μὲν ἐστι συγκρίσεις, τὰ δ' ἐξ ὧν 15 αἱ συγκρίσεις πεποιήνται· ταῦτα δὲ ἐστὶν ἄτομα καὶ 41

5 ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτο καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ φησὶ κατ' ἀρχὴν καὶ ἐν τῇ ᾱ περὶ φύσεως. SCHOLIION

14 καὶ μὴν καὶ ταῦτόν τοῦτα καὶ ἐν τῇ πρώτῃ περὶ φύσεως καὶ τῇ ιδ καὶ ιε καὶ τῇ μεγάλῃ ἐπιτομῇ. SCHOLIION 20

2 ἐστὶν FQ | μεταβάλλει libri || 4 ποιήσαι] ποιήσαιτο (-σετο B) libri || 5 ἐστὶ· σώματα μὲν FHP²f ἐστὶ σῶμα· τὰ μὲν BGP¹Qs || 6 αὐτῇ] καὶ αὐτῇ Gs || 7 τὸ ante ἄδηλον om F | τῶν λογισμῶν H || 8 προεῖπον scilicet supra p. 6, 6—10 | προεῖπον τὸ πρόσθεν· εἰ μὴ libri | ὃν] ὃν FHPQ ὃ BGf || 10 ἦν BG: ἐνι Q ἐ· P¹ εἶη FHP²f | οὐδὲν δ' ἐκινεῖτο f || 11 παρὰ δὲ in casura B περὶ δὲ HQ | οὐδ' οὔτε libri, sed δε re B || 12 περιληπτῶς libri || 13 ὅσα] ὡς libri | λαμβανόμενα et 14 λεγόμενα libri || 15 καὶ del. B² om G | τῶν . . . 16 πεποιήνται Philodemus de piet. p. 136, 8 Gomp. | τῶν om BGP¹ | συγκρίσεις (idem l. 16) B¹ σύγκρισις HP¹Q

17 ἀλλὰ μὴν . . . 18 ἀρχὴν om f | καὶ ἐν] ἐν F || 18 καὶ ἐν] ἐν H | ᾱ BHPQ: πρώτῃ Ff || 19 ταῦτόν FHP²f: τῶν B¹ (P¹?) Q del. B² om G | τούτω P²Hf | καὶ ἐν] ἐν F || 20 καὶ] φησὶ καὶ ἐν Gassendus | καὶ ιε BGHP¹Q καὶ πεντεκαίδεκάτῃ f: καὶ τῇ ιε· FP²

μενα ἢ ἀπορούμενα ἔχωμεν εἰς ταῦτα ἀναγαγόντες ἐπι-
κρίνειν, καὶ μὴ ἄκριτα πάντα ἡμῖν <ἴη> εἰς ἀπειρον ἀπο-
38 δεικνύουσιν ἢ κενούς φθόγγους ἔχωμεν. ἀνάγκη γάρ τὸ
πρῶτον ἐννόημα καθ' ἕκαστον φθόγγον βλέπεσθαι καὶ μη-
5 θέν ἀποδείξεως προσδεῖσθαι, εἴπερ ἔξομεν τὸ ζητούμενον
ἢ ἀπορούμενον καὶ δοξαζόμενον ἐφ' ὃ ἀνάξομεν. ἔπειτα
κατὰ τὰς αἰσθήσεις δεῖ πάντα τηρεῖν καὶ ἀπλῶς τὰς παρ-
ούσας ἐπιβολὰς εἴ τε διανοίας εἴ θ' ὅτου δὴ ποτε τῶν
κριτηρίων, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ὑπάρχοντα πάθη, ὅπως ἂν
10 καὶ τὸ προσμένον καὶ τὸ ἄδηλον ἔχωμεν οἷς σημειω-
σόμεθα.

Ταῦτα δεῖ διαλαβόντας συνορᾶν ἤδη περὶ τῶν ἀδή-
λων· πρῶτον μὲν ὅτι οὐδὲν γίνεται ἐκ τοῦ μὴ ὄντος.
πᾶν γὰρ ἐκ παντός ἐγίνετ' ἂν σπερμάτων γε οὐθὲν προσ-
39 δεόμενον. καὶ εἰ ἐφθείρετο δὲ τὸ ἀφανιζόμενον εἰς τὸ μὴ
ὄν, πάντα ἂν ἀπωλώλει τὰ πράγματα, οὐκ ὄντων εἰς ἃ

1 ἔχομεν F ut l. 3 | εἰς ταῦτα ἀναγαγόντες ἐπικρίνειν B¹ ut
ceteri, deleuit et litteris partim paene euapidis πάντα ἢ ἀπατώμενα
ἔχωμεν εἰς ἃ ἀναγαγόντες ἐπικρίνειν scripsit B² | ταῦτα] ἢ B² ὃ
edebatur ante Nuernbergerum | ἀνάγοντες F¹f || 2 ἡμῖν libri in-
tegrī: ἡμῖν ἢ G ut coniecit Roepertus Philol. t. 1 p. 662 cf. III
p. 25 | ἀποδεικνύουσιν GHPQ Ambrosius: ἀποδεικνύωσιν BFf ||
3 ἢ om B¹ || 4 μηθὲν BGHP²f: μηδὲν FP¹Q || 5 καὶ δοξαζόμενον
addit mg F² | ἀνά[ξο]μεν ex ἀνά·ωμεν corr rec B | ἔπειτα] εἴτε libri
εἴτα Gassendus, nisi praestat ἔπειτεν scribere || 7 πάντα om F |
τὰς] κατὰ τὰς Gassendus || 8 ἐπιβολὰς G | ὅτου δὴποτε libri:
ὁδὴποτε f ὁτιδὴποτε Schneiders || 9 καὶ τὰ] καὶ κατὰ τὰ Gas-
sendus || 10 προσμένον FGHP²f: προσμένόμενον BP¹Q | ἔχομεν
B¹F | οἷς in litura rec B | σημειωσόμεθα GHP¹Q [ση]μειώμεθα
cum rec, litura B || 12 δεῖ Cobetus: δὲ libri, omisit unus G | δια-
λαβόντ[α]ς cum litura H | [συν]ορᾶν cum rec, rasura B | ἤδη] δεῖ
Gassendus ἤδη δεῖ Meibomius || 13 γένηται B || 14 ἐγίνετο F
ἐγίνετ' fort. ex ἐγίνετ' corr P² γένοιτ' Q | οὐθὲν FHPQ: οὐδὲν
BGf || 15 δὲ om FH¹ || 16 ἀπωλώλει HPQ: ἀπολώλει FGf ἀπο-
λώλη B | ὄντων F ut uoluerat Iacobitzius apud Huebnerum p. 744:
ὄντων τῶν ceteri libri

πάν ἐξευρήσεται, τῶν ὁλοσχερωτάτων τύπων εὖ περιειλημμένων καὶ μνημονευομένων· ἐπεὶ καὶ τοῦ τετελεσίου-
 γημένου τοῦτο κυριώτατον τοῦ παντὸς ἀκριβώματος γίνε-
 ται, τὸ ταῖς ἐπιβολαῖς ὁξέως δύνασθαι χρῆσθαι, ἐκάστων
 πρὸς ἀπλὰ στοιχειώματα καὶ φωνὰς ἀναγομένων. οὐ γὰρ 5
 οἶόν τε τὸ πύκνωμα τῆς συνεχοῦς τῶν ὄλων περιοδείας
 εἶναι μὴ δυναμένου διὰ βραχείων φωνῶν ἅπαν ἐμπεριλα-
 βεῖν ἐν αὐτῷ τὸ καὶ κατὰ μέρος ἂν ἐξακριβωθέν. Ὅθεν 87
 δὴ πᾶσι χρησίμης οὔσης τοῖς ψκειωμένοις φυσιολογία τῆς
 τοιαύτης ὁδοῦ, παρεγγυῶν τὸ συνεχὲς ἐνέργημα ἐν φυσιο- 10
 λογία καὶ τοιούτῳ μάλιστα ἐγγαληνίζων τῷ βίῳ ἐποίησά
 σοι καὶ τοιαύτην τινὰ ἐπιτομὴν καὶ στοιχείωσιν τῶν ὄλων
 δοξῶν.

Πρῶτον μὲν οὖν τὰ ὑποτεταγμένα τοῖς φθόγγοις, ὧ
 Ἡρόδοτε, δεῖ εἰληφέναι, ὅπως ἂν τὰ δοξαζόμενα ἢ ζητού- 15

1 ἐξευρεθήσεται Meibomius | ὁλοσχερωτάτων Gassendus cf.
 ad p. 3, 5 | τύπων FGHI τῶν τύπων BPQ τύπων Nuernberger |
 εὖ περιειλημμένων FHPQ ἐμπεριειλημμένων B ἐνπεριειλημμένων f
 ἐμπεριειλημμένων Gs || 2 τετελεσίου Ff. cf. 83 τῶν ἀπο-
 τελουμένων || 3 τοῦτε H | ἀκριβώματος f || 4 χρῆσθαι om f |
 ἐκάστων] καὶ libri || 5 ἀπλὰ ex ἀπλὰ corr. F | ἀναγομένων] συ-
 ναγομένων libri, ante φωνὰς G || 6 περιοδείας BGHPQ || 7 δυνά-
 μενον libri: correxit Aemilius Thomas | βραχείων libri || 8 αὐτῷ
 libri: corr. Schneider | τὸ FGHPQ: ὅν B | καὶ κατὰ BGHPQs καὶ
 τὸ κατὰ F: κατὰ f | ἀνεξακριβωθέν HP¹Q ἐξακριβεῖν ἐν αὐτῷ·
 τὸ καὶ ἂν ἐξακριβωθέν G deletis eis quae inclusi | ὅθεν om B¹ |
 9 δὴ] δέ H || 10 παρεγγυῶν τὸ QH² παρεγγυῶντ¹ P¹ παρεγγυ[ῶν]
 τὸ cum rasura B παρεγγυῶ τὸ Gs: παρεγγυῶντων FH¹P²f | ἐνέρ-
 γημα Ff: ἐνέργημα BGHPQ | ἐν in litura H || 11 τοιούτῳ] τὸ
 τούτων BFGHPQ τῷ τούτῳ f τούτῳ τὸ Aldobrandinus τῷ τοι-
 ούτῳ GHermannus ap. Huebnerum p. 744 | ἐνταληνίζων τῷ B¹:
 ἐνταληνίζον τῷ B² ἐνγαληνίζον τῷ P¹Q ἐγγαληνίζοντ¹ FH² ἐν-
 ταληνίζον τῷ G: ἐγγαληνίζόντων H¹ ἐγγαληνίζόντων P²f | ἐποίη-
 σά σοι] ποιήσασθαι libri. cf. Galenus t. II p. 218 Kuehn. τότε γοῦν
 ἐποίησα καὶ τὰς ἀνατομικὰς ἐγχειρήσεις τῷ Βοηθῷ || 15 δεῖ διε-
 ληφέναι Cobetus